

UVODNIK

piše: Ingrid Kovač Brus

Samo ena tema je, ki razgreje omizje v Sloveniji tako zelo kot politične razprtije. In to so medvedi. Ko začnemo o politiki, se obrazi napnejo, zarišejo se gube, pojavijo se čudne grimase. Ozračje se naelektri. Ko pa začnemo o medvedih, se v nas naseli nekaj šaljivega, nekaj nagajivega, a tudi previdnega. In naenkrat se pojavi pozabljena potreba po pripovedovanju. Lahko bi ji rekli tudi pravljicarstvo. Družba se nekaj časa smeji, potem se hrupno krohota, že naslednji hip umolkne in spet nejeverno strmi v pripovedovalca. In prisluhne zgodbam. Medvedjih zgodb je neskončno. Vsak ima svojo, ne glede na to, ali je ljubkega kosmateža že srečal ali pa še čaka na pravo priložnost. Medvedje zgodbe se širijo z neverjetno hitrostjo. Pripoved o planinki, ki je pod Slivnico okamenela ob pogledu na tričlansko kosmato družbo, je že naslednji dan na Ravniku in v Ljubljani, zgodba o medvedu, ki je na Dolenjskem polomil vse rože, ko je pred gospodarjevimi očmi pospravljajal z oken, vzbuja strahospoštovanje poslušalcev po vsej Sloveniji. Medvedi so pogosti gosti televizijskih poročanj. So pa tudi drugačne zgodbe: o odpadkih na robovih naselij, po katerih potem brskajo medvedi, o prometnih nesrečah.

V *Ravniški sapci* smo tokrat zelo medvedji. Predstavljamo človeka, ki odlično pozna okoliške gozdove in je medveda srečal že stokrat. Potem so tu še prave ravniške zgodbe s sledovi, ki jih medvedi puščajo naokoli. In s tistimi, ki ostajajo samo v glavah. Nekaj smo jih zapisali, dve tudi nagradili ob zaključku literarnega natečaja. Za prijetno branje v dolgih zimskih večerih, ki so pred nami.

Pa srečno!!!

Ravniška sapca

Letnočasnik, izhaja na začetku letnih časov

Glavna in odgovorna urednica

Ingrid Kovač Brus

Urednica Literarnega kotička

Nives Kovač

Urednik za likovne priloge

Boris Zelenc

Tehnični urednik in urednik fotografije

Robert Brus

Prelom

Robert Brus

Tisk

INFOKART, d. o. o.

Stalni sodelavci

Melanija Nagode, Špela Nagode, Polona Nagode, Urban Nagode, Urša Nagode, Jolanda Babič Petrič, Hana Brus, Domen Brus, Vid Zelenc

Naslov uredništva

Ravnik 10
1372 Hotedršica
telefon (01) 7559 069
e-pošta ingrid.kovac@siol.net

Naklada

80 izvodov

ISSN 1854-5831

Tisk 5. številke *Ravniške sapce* so finančno podprli Francka Istenič, Amalija Petrič, Jolanda Babič Petrič in Mitja Petrič.

Izvod *Ravniške sapce* lahko vedno dobite na kmetiji odprtih vrat Urbanovc na Ravniku.

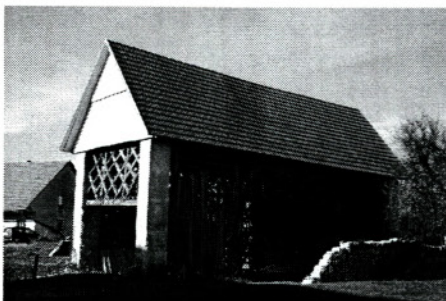
RAVNIŠKE NOVICE

4. 11. 2006 je pri Urbanovcu v krogu prijateljev in sorodnikov potekala otvoritev gostinskega prizidka. V prijetnem vzdušju, ob pijači in jedači se je proslavljanje zavleklo daleč v jutro. V tem večeru pa smo med velikim številom pravih odgovorov izžrebali tudi nagrajenca iz 4. številke Sapce. Pravilen odgovor na zastavljeno vprašanje je bil 12 let. Tokrat se je sreča nasmehnila zvestemu bralcu Sapce, Tonetu Tršarju iz Logatca. Izžrebanec je za nagrado dobil kosilo za dve osebi na kmetiji Urbanovc. Iskrene čestitke! (Š. N.)

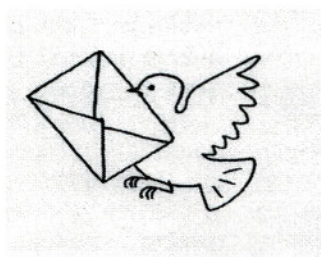
Za Martina je bilo veselo tudi pri Štefanu in Vidi. Zbrana in nadvse vesela družba je ustoličila Vinskega kralja in Vinsko kraljico. Preizkušani vzorci žlahtne kapljice so bili odlični, enako pa velja tudi za špehovko iz domače krušne peči. (R. B.)

Letošnjo jesen je bil na Ravniku obnovljen še en objekt. Novo streho in nov oboj je namreč dobil tudi Kovačev kozolec. (R. B.)

16. decembra 2006 so na Ravniku cveteli telohi, trobentice in regrat. (I. K. B.)

PISMA BRALCEV

Vam vsem skupaj se
zahvaljujem za vaš
korekcijski listek, ki
ga prebiram. Nisem
se mislila, da bo vam
tako uspešno. Hvala,
Jasmina Grahovac

**Uredništvo Ravniške sapce želi
vsem svojim bralcem vesel božič
in srečno novo leto 2007.**

Gašperju Amonu se zahvaljujemo za
sodelovanje pri nastajanju 1. letnika Ravniške
sapce in upamo, da bo kmalu spet našel čas
tudi zanjo.

PRVO LETO RAVNIŠKE SAPCE

Kako hitro minevačas. Minevaže eno leto, odkar se je po ravniških hišicah začelo šušljati o tem, da bomo na Ravniku imeli svojčasopis. Da pa to ni bil le hec ali neka iluzija, pa vemo vsi, ki sedaj v rokah prebiramože peto številko našega časopisa. Ta naš časopis je dobil ime Ravniška sap'ca. Sedaj pa vam bi v kratkem intervjuju predstavila Ingrid Kovač Brus, osebo, ki je kriva za vse to.

Ingrid Kovač Brus (foto R.B.)

Vsi smo bili presenečeni, ko ste prišli z idejo, da bi imeli svoj časopis. Od kje vam ta ideja, da Ravnik »potrebuje« svoj časopis? Ravnik ima veliko več, kot si sam misli, da ima. Ob čudovitem razgledu, dobri energiji, prijetnem občutku, je majhen vzorec kraja, kjer bi si želel biti vsak. In k Ravniku vsak prida kaj svojega. Najpomembnejša je seveda cerkev, čeprav samo cilj popotnikov in sprehajalcev. Skromna in očarljiva. Potem je tukaj gostilna oziroma kmečki turizem, ki je naslednje mamilo in cilj vseh obiskovalcev. Pa mala tovarna (seveda mislim na obrt sredi vasi), ki poka od energije in se širi, pa nekaj starih, zanimivih hiš, od katerih sta kar dve kulturna

spomenika – to je približno podoben odstotek, kot ga imajo Benetke. Pa obdelana polja, polni pašniki. Mali veliki kraj.

In potem se – prišlek pač – vprašaš, kaj bi še sploh lahko prinesel v kraj, ki mu čisto nič ne manjka. Mogoče časopis. Poseben. Mali. Butični. Ravniški. Z merili, kot jih imajo veliki časopisi. In tak, da bo v veselje. Tistim, ki ga bodo delali. In tistim, ki ga bodo brali.

Seveda pa me zanima, kako ste prišli do ideje o imenu časopisa? Zakaj ravno Ravniška sap'ca?

Nekega večera smo (naša družina) sedeli pri Nives in Borisu, še dveh prišlekih na Ravniku, in jedli odlično morskico iz še nove krušne peči. Zunaj je divjal veter. »Ti hudir, tale veter,« je rekel Robi. »Blaž pravi, da se ga bom moral kar navaditi. Da na Ravniku zmeraj piha.« »A veš, kako mu pa pravi Plešnarjeva mama?« vpraša Nives. »Ona mu ljubkovalno reče sapca.« Potem reče Boris: »Kako je potem s časopisom, a ga bomo res imeli?« Absolutno, a ti dvomiš? Ampak urednica bom jaz, ti, ki fino rišeš, boš lahko urednik za likovno opremo, ti, ki pišeš super pesmi, pa za literarni kotiček, ti pa za znanstvene priloge, pa še tehnični,« odločno odgovorim. »Ja, ja, seveda,« mi kimajo drugi. »Ampak potrebujemo ime,« pravita Hana in Domen. In potem smo začeli s klasičnimi idejami. Ravniške novice – zagotovo ne, spominja na Logaške, Ravniške vesti – dolčas, Ravniški utrinki – kot v kakšni mladinski akciji, Ravniški veter – grozno. Kaj pa Ravniška sapca? (približno tako)

Nekateri so o našem časopisu kar malo skeptični. Pravijo, da to bo trajalo samo še kakšno leto, potem pa nam bo zmanjkalo idej. Kako se vi (ne)strinjate s temi besedami?

Ne. Kje pa. Tem in idej je vsaj za sto let. Ob vseh prebivalcih, pa tistih, ki so bili nekoč tu, pa jih več ni, tistih, ki imajo radi Ravnik, so tu hiše, vodnjaki, sadovnjaki, ptice, vetrovi, gozdovi, rože, pripovedke, spomini, živali, zakopane stvari ... Iskanje najstarejše fotografije Ravnika, fotografski natečaj, izdelava razglednic, popisi letnih časov, nebo nad Ravnikom, zgodbe, ki jih prinaša čas ...

Tudi dobre volje je veliko. Kakšen sestanek se zavleče pozno v večer in že kar majčkeno poletimo.

Na Ravniku ste že dobro leto. V tem času ste za to vasico storili kar veliko; dali ste nam časopis in nas popeljali v radijski eter. Čemu ves ta trud?

Ne bi rekla, da sem naredila kaj posebno dosti. Radijsko oddajo je pripravil Ivan Merljak, ki mu je Ravnik tako všeč, da namerava o njem posneti film. Ravniška sapca je skupinsko delo desetih, petnajstih ljudi. Jaz samo spomnim, kdaj se bliža zima, pomlad, poletje in datum novega izida. Je pa Ravnik dal meni veliko – včasih se mi zdi kot mala državica visoko na hribu, ki ima vse. Neskončno lepega, pa tudi kakšno majčkeno slabost.

Kaj bi za konec sporočili vsem našim bralcem, glede na to, da se bližajo najlepši dnevi v letu?

Sami si naredite čarobne praznike, obdarite koga, ki tega ne pričakuje in bo neskončno vesel. Presenetite se, privoščite si kakšno traparijo, ali pa si izpolnite željo. In mogoče napišite, narišite, poslikajte kaj za naslednjo Sapco. Pa srečno.

Hvala lepa za sodelovanje!

Pripravila Urša Nagode

ISKRICA

Ljubimo življenje, iščemo veselje, sonce bo topleje sijalo. A čas bo prinesel tudi mrzle dneve.

(Francka Istenič)

POLICAJ V KINU

»Zakaj se policist v kinu, ko gleda komedijo, usede v zadnjo vrsto?«

»Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje.«

NA RAVNIKU NAPOVEDUJEMO

Tudi letos se bomo na predbožični večer, 24.12. 2006, peš odpravili k polnočnici v Hotedršico. Glede na vremensko napoved v malce drugačnem predprazničnem vzdušju kot prejšnje leto, pa vendar ... Odhod od Urbanovca bo ob 23:00, pridružite pa se nam lahko na poti.

V torek, 26. decembra 2006, ob 19.00 uri, se bo nad Ravnikom razžarel tradicionalni ognjemet. Že drugi. Po lanskih amaterskih raketiranjih ga bo letos vodil profesionalc, ki pripravlja ognjemete v Ljubljani in Portorožu. Če pride sam Janša, bo imel kaj videti, je obljubil. Za čaj in kuhano vino bosta poskrbela Ingrid in Robi. Sponzor ravniškega ognjemeta je družina Brus-Grom iz Logatca. Vabljeni pod Grižarjev oreh!

Rolanje po Ravniku

V soboto, 9. decembra popoldne, je na Ravniku več prič videlo prometno nesrečo s pobegom. Ogromen temno zelen BMW karavan z logaško registracijo je najprej s prvim, nato pa še z zadnjim kolesom *zapeljal* čez (!) drobnega psička Ernija. Pričakovali smo omleto, ampak junak jo je odkuril domov in kmalu prišel k sebi, voznik pa je kljub klicem in žvižgom strahopetno pobegnil (ne priče ne veterinarji na urgenci niso mogli verjeti medicinskemu čudežu press).

***

Še ena pasja: Alka je, govori se, da zaradi sestradanosti, začela žvečiti stare in nove čevlje. Ko je zmanjkalo domačih, je na nesrečo odkrila še zalogo sosedovih. Vzgojni ukrep je bila večtedenska prevzgoja s strogo dieto v Hotedršici, kako pa sta se lastnika dogovorila s sosedi, ni znano (šparanje s Pedigree Palom se ni obneslo press).

***

Navdušeni gospodarji so polagalcem asfalta pridno kuhali kavo in točili kozarce, ob tem pa tudi nase niso pozabljali. Najmanj eden je močno utrujen že zgodaj zapustil prizorišče in posledice čutil še naslednji dan (izpustil pa je tudi redakcijski sestanek Sapce press).

***

Rolanje po novem asfaltu je sicer za vse Ravničane malo lažje kot po prejšnji cesti, kljub temu pa smo ujeli tudi pripombo, da Ravnik zdaj ni več razdeljen samo na dva, ampak na tri dele (še malo, pa ne bo več kaj deliti press).

***

Kulturno turistično društvo Hotedršica je za poletje 2006 v programu prireditev za Hotedršico napovedalo tudi tako imenovani filmski večer. Ni jasno, kaj so imeli v mislih, saj so se filmski večeri minulo leto v Hotedršici odvijali samo pred domačimi televizorji, s ponovitvijo filmskega večera na trgu pred cerkvijo iz leta 2005 pa se ni izšlo. Organizatorjem želimo več sreče v letu 2007 (društvo ravniških filmoljubcev press).

***

Ravnik je to jesen pridobil nove gostinske kapacitete. Govori se, da je bila na otvoritvi strašna žurka, podrobnosti pa uredništvu Rolanja, žal, niso znane. Lastnikoma iskreno želimo vso srečo in veliko gostov (ob takšnih salamah to verjetno ni vprašanje press).

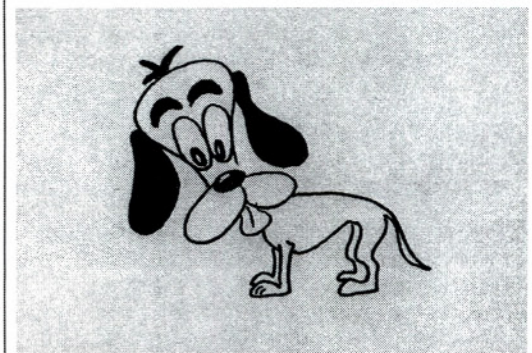
Ravniški psi: ERNI

piše in fotografira Domen Brus

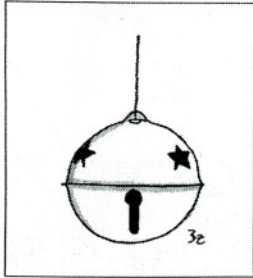
Erni (foto D.B.)

Ernest ali ljubkovalno Erni je beagle, ki živi na Ravniku 10a. 10. decembra je bil star pol leta. Njegova najljubša hrana so briketi. Je zelo razposajen in poskočen. Zelo rad grize, njegova najljubša igrača pa je gumijasta veverica, ki pa je že čisto obgrizena. Njegova največja dogodivščina je bila, ko ga je z dvema kolesoma povozil avto, nesrečo pa je preživel le z majhno poškodbo noge! Obiskovalci Ravnika ga pogosto srečajo s Tomažem na njunih sprehodih ...

BOŽIČ

Še nekaj dni in na vrata bo potrkal eden najlepših praznikov. Na adventnem venčku bo zagorela še zadnja, četrta svečka. V kuhinji bo zadišalo po najboljši potici in vseh ostalih dobrotah. Seveda, pred nami je božič.

Na ta dan se pripravlja celotna družina. Na božični predvečer se gre po vseh poslopih hiše oziroma kmetije in se z žegnano vodo požegna vsak prostor posebej. Gospodar ponavadi nosi žerjavico s kadihom, za njim pa hodijo vsi člani družine. Ponavadi je oče tisti, ki kadi, eden kropi, drugi nosi križ, tretji poskrbi za ogenj in zadnji moli naprej. Tako je pri tem obredu zbrana celotna družina. Vedno je potrebno požegnati vse prostore in živino. Po tem obhodu ponavadi sledi dobra večerja. Nekoč so bile v navadi kuhane klobase. Danes pa se verjetno od hiše do hiše vsaka večerja nekoliko razlikuje.

O božiču vsako leto poslušamo podobne stvari, zato sem se odločila, da vse skupaj malce popestrim in zapišem stvari, ki nam mogoče niso tako znane, pa so vseeno del božičnega praznovanja.

Božič je tradicionalni praznik v cerkvenem koledarju, ki gav katoliških, protestantskih in večini pravoslavnihi cerkvah praznujejo 25. decembra v spomin na Jezusovo rojstvo. Kljub temu pa natančen datum Kristusovega rojstva ni znan.

Izvor praznovanja božiča. Je praznovanje božiča že star praznik, ali ima le nekaj desetletno, morda stoletno zgodovino? Praznovanje božiča izvira še iz predkrščanskih časov, ko so še mnoga ljudstva častila nastop zimskega solsticija. To je dan, ko se začne dan počasi daljšati, to pa simbolizira zmago dobrega nad zlim.

Kdo je določil datum praznovanja Jezusovega rojstva, čeprav nam resnični datum njegovega rojstva sploh ni znan? To je bil cesar Konstantin, ki ga je določil, tako da se je dan ujemal z rimskim praznovanjem sonca.

Ali ste vedeli, da vendarle vsi ne praznujemo božiča 25. decembra? Jeruzalemska, ruska, srbska in gruzijska pravoslavna cerkev praznuje božič 7. januarja, ti še vedno uporabljajo julijanski koledar.

Zakaj na božični dan postavljamo jaslice? Na ta dan praznujemo rojstvo Jezusa Kristusa. V času, ko je bila Marija že visoko noseča, sta se z Jožefom odpravila v Betlehem. Ker tam nista mogla dobiti prenočišča, sta se zatekla v hlev. Tam je Marija rodila Jezusa in ga nato položila v jasli, saj nista imela druge postelje. V spomin na ta dogodek kristjani postavljamo jaslice.

Kdaj so bile postavljene prve jaslice? Nekateri viri govorijo o tem, da so jaslice poznali že v 4. stoletju, vsaj v Betlehemu. Frančišek Asiški je leta 1223 v gozdu pri kraju Greccio v Umbriji za božič postavil žive jaslice.

Kdaj so začeli postavljati božična drevesca? Začeli so jih postavljati šele proti koncu 18. stoletja, govori se, da naj bi bila poganškega izvora.

Kaj simbolizira božično drevesce? Je znamenje nadnaravnega življenja, ki ga je napravil Adam, zopet pa

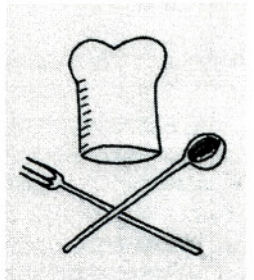
pridobil Kristus. Za kristjane je božično drevesce simbol življenja, ki nam ga je pridobil Kristus, ki nas je spravil z Bogom. Lučke na njem pomenijo luč, ki jo je Kristus prinesel na svet, okraski in darovi na njem in ob njem pa vsakomur prijazno znamenje dobrote, ki jo začutimo še posebej ob božiču.

Želim vam lep in miren božič!

BOŽIČNI PUDING

Za posladek pa prilagam še recept, ki je kot nalašč za te dni, ko so naši želodčki neprestano obremenjeni s kaloričnimi dobrotami. Tale slaščica naj bi vsebovala malo kalorij. Če je to res, se prepričajte sami.

Priprava tega pudinga vam bo vzela kar nekaj časa, vendar ne dvomim, da se ga katera gospodinja ne bi mogla lotiti.

Potrebne sestavine:

250g mešanega suhega sadja (rozine, fige, marelice ...)

1 pomaranča

1 vrečka čaja Earl Grey

2 žlici ruma

1 zrela banana

1 korenček

1 jajce

40g polnozrnate moke

40g drobtin iz polnozrnatega kruha

ščepec soli

1 žlička mešanice začimb za medenjake

Za vanilijevo omako:

7dcl posnetega mleka

1 vrečka vanilijevega pudinga

3 žlice sladkorja

PRIPRAVA

Čaj namočimo v 1dcl vrele vode. Medtem narežemo suho sadje na majhne kocke, naribamo pomarančno lupinico in iztisnemo sok iz pomaranče. Vse dobro premešamo, dodamo rum in pustimo v hladilniku pokrito čez noč.

Naslednji dan primešamo zmečkano banano, drobno nariban korenček, jajce, moko, drobtine, začimbe in sol. Dobro premešamo in damo v namaščen model za puding. V vodni kopeli na majhnem ognju kuhamo puding 6 ur.

Postrežemo ga z vanilijevo omako, ki jo skuhamo po navodilih na vrečki, le da damo 7dcl mleka namesto 0.5l.

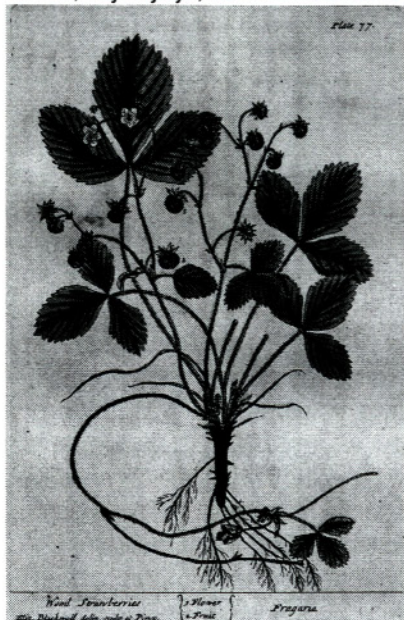
Pa dober tek!

Urša N.

ZELIŠČNI KOTIČEK

Tokratni zeliščni kotichek bo malce drugačen kot ponavadi. Na kratko bom napisala nekaj nasvetov, s katerimi si lahko pomagata pri nabiranju zelišč.

Nabiranje: V prejšnjih člankih sem med drugim pisala tudi o nabiranju **korenin** in drugih zdravilnih **podzemnih delov**; najbolje je, da le-te nabiramo skoraj izključno pred

cvetenjem oziroma po cvetenju, saj je takrat učinek največji.

Cvetove nabiramo vedno samo sredi cvetenja, nikoli ko že na pol odcvetijo. Narobe je tudi, če odcvetele dele rastline porežemo, drugo pa vzamemo za zdravila.

Vedeti moramo, da nabiramo rastline samo v suhem vremenu. Narobe je nabirati zgodaj zjutraj, ko je rastlina še rosna. Po daljšem

deževju je priporočljivo počakati nekaj lepih dni in šele potem nabiramo. Tudi v večernih urah rastlin ne nabiramo, njihova zdravilnost je takrat najmanjša. Vedno nabirajmo le tiste rastline, ki jih dobro poznamo. Nikoli jih ne nabirajmo brez reda in nikoli jih ne mešajmo med sabo. Nabirajmo vsako rastlino posebej in vsako rastlino posebej doma tudi posušimo. Če nabiramo več različnih rastlinskih delov, jih ločujemo sproti – korenine npr. dajamo v posebno posodo, da ostalih delov rastline ne zamažemo s prsti.

Nabranih zelišč ne tlačimo, ker se zmečkajo in, če so stlačeni, radi vnamejo, segrejejo in pokvarijo. Ko pridemo domov, nabrana zelišča takoj preberemo, očistimo in damo sušiti.

Ne nabirajmo rastlin, ki so že redke ali pa celo zaščitene. Vedno imejmo pred očmi, da s pretiranim nabiranjem uničujemo naše rastlinstvo.

Med zaščitnimi rastlinami, ki rastejo pri nas, so tudi naslednje: rumeni svišč ali encijan, jeglič, cesarski koren, okroglostna rosika, jesenček, rjasti sleč ...

Če nabiramo cvete in korenine redkih rastlin, je nevarno, da jim onemogočimo rast, da ne morejo razviti semena, ki je potrebno za nadaljnje razmnoževanje. Z nabiranjem korenin pa lahko rastlino dokončno uničimo.

Ne potrgajmo vseh rastlin, kjer koli jih že nabiramo. Vedno jih pustimo nekaj tudi za razplod. Če nabiramo liste, ne osmukajmo rastlin do golega, ker jih lahko s tem uničimo. Ne lomimo drevja in vej. Rastlina je živ organizem, ki mu lahko z uničujočim klestenjem povzročimo nepopravljivo škodo.

Sušenje:

Nabrane rastline posušimo kar se da hitro, vendar ne pri visokih temperaturah. Nikoli jih ne smemo pustiti ure in ure na enem kupu. Najbolje je, da rastline čimprej na tanko raztrosimo po čisti podlagi v zavetju, kjer ni prahu. Če te možnosti nimamo, jih lahko raztrosimo na čisto

podlago v zračnem prostoru. Na žgočem soncu rastlin ne sušimo, je pa nekaj izjem. Med sušenjem zelišča večkrat preložimo, obrnemo ali jim zamenjamo vlažno podlago. V pečici ali v peči sušimo le izjemoma: če se po nabiranju večje količine zelišč takoj začne deževje ali podobno. Toplota pri takem sušenju (v pečici ali peči) ne sme presegati 36 stopinj C.

Umazane podzemne dele rastlin pred sušenjem operemo. Vendar jih pri tem ne namakamo in nikoli ne puščamo v vodi dlje časa: najbolje je, da vsak kos posebej zdrgnemo s krtačo in ga damo sušiti. Zaradi lažjega sušenja, debele korenine prerežemo. Plodove lahko zelo previdno sušimo v pečici ali peči, paziti pa moramo, da temperatura ne preseže 36 stopinj C.

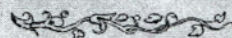
Shranjevanje:

Kakor hitro so rastline in njihovi deli suhi, jih še enkrat natančno pregledamo in odstranimo, kar ni dobrega. Nato jih na drobno zrežemo, lahko tudi takoj napravimo čajne mešanice (o mešanicah kaj več v naslednji številki) in jih shranimo v dobro zatesnjenih posodah. Notranjost posode ne sme biti pobarvana z oljnatimi, lesnimi ali drugimi barvami, ker se zelišča rada navzamejo njihovega vonja.

Zelišča moramo dobro varovati pred vlago. Še najbolje jih je hraniti v steklenih posodah. Zelo primerni so kar kozarci za vlaganje.

Lep zeliščarski pozdravček.

Špela Nagode

RECEPT ZA MEDENE PODOBNIJAKE (iz delavnice Andreje Krivina)

Testo:

20 dag margarine ali masla
25 dag sladkorja
55 dag cvetličnega ali gozdnega medu

Na nizki temperaturi segrevamo in mešamo, da se sladkor stopi, nato ohladimo, maslo premešamo, dodamo 2 celi jajci in 1 vrečko začimb za medenjake (mešanico lahko kupimo v trgovini).

Počasi zmešamo v gladko zmes, nato ji dodamo presejano zmes:

40 dag ržene moke tip 850

80 dag bele moke tip 500

1 velika žlica kakava v prahu

1 pečilni prašek ali 13 g sode bikarbone

Dobro zgnatemo v testo, zavijemo v živilsko folijo, da se ne suši, pustimo počivati najmanj 5–7 dni. Na pomokani kрпи zvaljamo na 3–5 mm debelo (odvisno, kako debele medene podobice želimo, ne smemo pretirano mokati). Z modelčki narežemo zelene podobnjake, jih zložimo na preči, obloženi s peki papirjem in pečemo pri temperaturi 175–180 stopinj pribl. 15–20 minut.

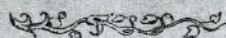
Glazuro za pisanje – slikanje podobic:

Z cvilicami zmešamo v kompaktno gladko zmes 1 beljak, 20 dag sladkorja v prahu in 1 žličko limoninega soka.

Nadevamo v vrečke in rišemo ali pišemo po ohlajenem medenjaku, lahko krasimo z mandlji, rozinami, barvnimi sladkornimi mrvicami, konfeti ipd.

Glazuro lahko obarvamo z jedilnimi barvami ali s sokovi korenčk, rdeče pese, špinacea, kakavov v prahu ipd.

Okrašene medenjake zložimo na mrežo, da se okrasji strdijo in posušijo.

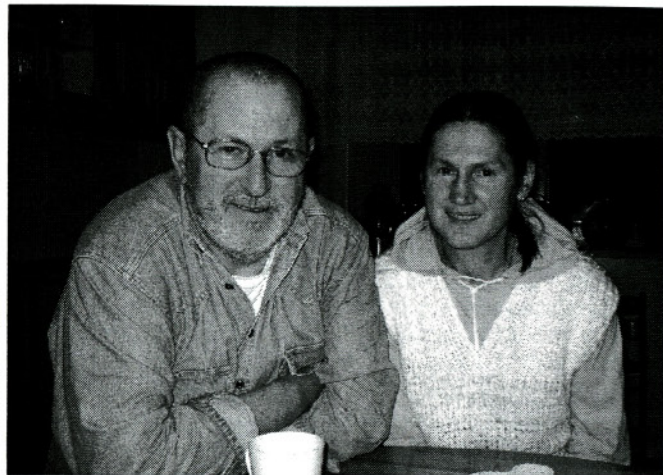

Recept za lectovo testo Tadeje Lux

Prava Prekmurka in pravi Gorenc na hribovitem Notranjskem ali Ravnik 5

Tistega večera je Kati v hiši pletla svetlorumeno zimsko kapo, ob njenem šivalnem stroju je čakala skoraj dokončana prevleka z Mikimiškami, ki jo bo pod novoletno jelko dobil vnuk Črt, iz kuhinje pa je dišalo po jabolčnih krljih, ki so se sušili v štedilniku.

Kati in Bogdan Steklasa živita na Ravniku od 4. julija 2002. Kako sta se privadila Ravnika, ju seveda vprašam na začetku, pa Bogdan takoj obrne

Bogdan in Kati doma (foto I.K.B.)

vprašanje naokoli: »Kako se je Ravnik privadil mene?«

Bogdan je rojen Kamničan, vedno je živel v mestu pod Alpami. In se tam tudi zaljubil v naravo, literaturo in Kati. Tako nekako. Zato je tudi na Ravniku že videl in slišal redke ptice, kot sta prepelica in kobilar, zato se njegov Bučko radovedno ozira po travnikih in vidi, kar sicer oči spregledajo.

Kati Mertük je doma iz Malincev v Prekmurju. »Le dva kilometra od Ižakovcev je to,« še doda, da si malce lažje predstavljam njene kraje. Po očetu, ki ji je umrl, ko je bila stara dve leti, je Madžarka, ampak madžarsko ne zna, zato pa »guči«. Kot da nikoli ne bi zapustila Prekmurja, čeprav se je k stricu v Kamnik preselila, ko je bila stara štirinajst let.

Zdaj si je že malo lažje predstavljati zgodbo o nadarjenem študentu slavistike, potem ekonomije in lepi Prekmurki, ki se je v Kamniku izučila šiviljstva, in kako se je zgodilo, da zdaj Kati na Ravniku Bogdanu kuha, kot sam pravi, »gorenjsko hrano s panonskim melosom«. Poročila sta se februarja leta 1972, še istega leta se je rodila Mirjam, zdaj asistentka na geološki fakulteti in mamica Zale in Maje, in štiri leta pozneje Nada, uspešna ekonomistka, ki na Ravnik večkrat pripelje Bogdanovega najljubšega vnuka Črta. V Kamniku sta obnovila 400 let staro hišo, ki je postala njihov dom. Ko Bogdan našteva, katere celine in dežele je prepotoval, ko je še

delal v gradbeništvu in lesarstvu (Centralnoafriška republika, Bangladeš, Pakistan, Afganistan), ga pri sebi takoj – v hudi ravniški konkurenci – razglasim za največjega med popotniki. »Jaz sem pa zapečkarica,« mi pove Kati. »Daj, no, daj,« jo takoj popravi mož. »Kaj pa vsa naša družinska potovanja po Evropi, Jugoslaviji, smučanja v Franciji ... In najina dvajseta obletnica poroke v Bangkoku in na Rajskih otokih?« »Ja, smučali smo pa res dosti,« majčkeno nostalgичno reče Kati, ali pa se mi samo zdi.

Pred šestnajstimi, sedemnajstimi leti sem se večkrat odpeljala v Kamnik. Ne kamor koli, ampak v salon kamniške Ideje. In seveda nisem imela niti pojma, da zavese, ki so bile tako drugačne in posebne, dizajnirata in izdelujeta Kati in Bogdan. V najboljših časih je imela Kati zaposlenih šest, tudi sedem šivilj in iz njihove delavnice so zavese, ki visijo v dubrovniških hotelih, prt s premerom 26 metrov (!!) – krojila sta ga kar na dvorišču.

»Šele na Ravniku sem pa postala vrtnarka,« pravi Kati, »vrt je tu postal moja velika ljubezen.« Spomnim se na Prekmurje in hiše, ki tam kot da rastejo iz cvetja, in pomislim, da ima to najbrž v krvi, tako kot ljubezen do šivanja, ki jo je podedovala od stare mame. »Najbolj sem pa srečna, kadar je hiša polna vnukov,« mi še pove. Če ne prej, bo to za praznike. In potem sem radovedna, kaj bo takrat dišalo iz njene kuhinje, ki je nadvse izvirno povezana s kletjo, pred tem je bil to zbiralnik za vodo. In z Bogdanom naštevata: polnjene svinjske prsi, rulada, ocvrt piščanec, cvetača, brokoli, brstični ohrovt, korenček, grah – vse je seveda z domačega

Spomin s smučanja v Franciji (družinski arhiv)

vrta – pa pečena govedina na lovski način, radič, motovilec, regrat, pa zeljnata pita. Potem pa gozdne jagode, borovnice in maline z vrta. Pa seveda potica, orehova in rozinova. Vse v domačni kuhinji na raztegnjeni, praznično polepšani mizi.

Domačija Steklasovih (foto D.B.)

Večer, ko sem odhajala od Steklasovih, je bil poln zvezdnih utrinkov. Zelo posebna noč. Taka, kot jih ima rad Bogdan za opazovanje narave. Čeprav je lovec že štirideset let in bi za naštevane njegovega lovskega plena potrebovala vsaj tri strani (npr. ustrelil je 42 divjih prašičev), se mu zdijo najbolj posebni trenutki pod zvezdami. Takrat postoji, počaka, da se ves svet okoli njega umiri in se zlije vanj.

Ko sem se peljala na drugi konec Ravnika, sem bila prijetno nostalgичna. Po časih, ki jih več ni. In se hitro popravim: so, a zelo redki.

Ingrid Kovač Brus

Nekdo mi vedno šepeta

Ni še tako dolgo tega, kar me je splet okoliščin (kako globokoumno povedan banalen izgovor) prinesel ali usmeril na Ravnik. Posredovalo je še neko, iz dolgočasje, brskanje po internetu, iskanje nič določenega in grem pogledat, kar tako, iz firbca. In sedaj sem že kar lep čas priseljenec, poudarjam, namerno.

Zakaj tak začetek in poudarek? Ne bom razlagal, je brez smisla in vprašujem se, komu bi bilo namenjeno, predvsem pa, zakaj. Gotovo je z mojim prihodom zaokrožilo nekaj »svežih« resnic in naj tako ostane. Zakaj prepričevati prepričane. Razlog je za mene le ta, da je Kovačeva domačija kupila mene in ne jaz nje. Ne, nista me prepričala hiša ali hlev, ni me prepričala stara hruška, ki je širila svoje veje že nevarno v električne žice, ne stara jablana preobložena z zlato rumenimi plodovi. Prepričala me je celota, pogled na vse: od Javornikov, do starega senika čez cesto in ja, stara hiša je imela dušo, skrito nekje globoko v kamnitih stenah, lesenih podih, pajčevini v kotih. Nisem je videl, toda dobro sem jo slutil, celo čutil. Nemo mi je šepetala in me pregovarjala, obetala zadovoljne stare dni, prijetno sosesko, mir in veliko dela.

»Vse to rabim in imam rad!« sem se odločil še taisti dan. Nekaj sem skoraj pozabil. Velik del za to mojo odločitev je prispevala cerkvena svete Barbare. Molče ždi na majhnem hribčku, ki pa kljub svoji majhnosti suvereno caruje nad ravniško ravnjo hišam – domačijam nanizanim ob »glavni« cesti in daje dušno zatočišče ljudem in ostalemu življu.

Vse življenje me spremljajo cerkvice na hribu. V Kamniku je bil to sveti Rok na Malem gradu. Prav pod njim mi je tekla zibel in prva leta mladosti. Zanimiva je legenda o tej cerkvi. Na kratko jo povzemam. Sezidana je bila tako, da so lahko trije bratje – novomašniki naenkrat brali novo mašo. Za gradnjo so prosili za prispevek tudi izredno lepo, a oholo graščakinjo Veroniko, ki je domovala v graščini neposredno ob cerkvi. S krikom: »Raje se spremenim v pol ženo pol kačo, kot vam dam denar za to zidavo!« je odklonila milodar in se v ostudnem vrišču in grmenju vdrla v zemljo, kjer še dandanašnji čaka odrešenika. Mit govori dalje, da se bo pod Malim gradom rodil otrok, ki ga bodo krstili za Bogdana (evo mene) in da bo, ko bo star sedem let, s poljubom odrešil ukleto lepoto. Vsa njena bajna bogastva bodo tako njegova.

Veste, Mali grad je idiličen hribček nad Kamnikom. Mala cerkvena in razvaline gradiča ob njej so nam otrokom služile za prekrasno igrišče. Od ravbarjev in žandarjev, partizanov in Nemcev, gusarjev, Indijancev, kavbojev, pa še in še drugih iger neizčrpne otroške domišljije je med tem grmovjem in skromnimi jasicami našlo svoj prostor. Čez dan. Ob mraku, ko je zvonilo Ave Marijo, smo mi, mularija, morali domov, so tu našli zatočišče častilci boga Amorja ali Erosa. Stari Kamničani niso zastonj govorili, da ima vsaka vejica na Malem gradu svoj »krancelj«. In tako sem dočakal sedem let, a Veronike nisem odrešil. V šali je moja mama to pripovedovala stricu, ki je bil duhovnik. Ta se je samo nasmejal in pomodroval: »Počakaj, Anica, da jih bo imel sedemnajst, bo že našel kakšno Veroniko, da jo na Malem gradu odreši!« Ali in koliko in kdaj sem se šel takšno odreševanje, pa mogoče kdaj drugič, bolj verjetno nikoli. Veronikini zakladi čakajo nekega drugega Bogdana, meni pa sivino v laseh sladijo prelestni spomini.

Pa nazaj k cerkvi na hribu. Spet je nad menoj sveta Barbara, priprošnica rudarjev, in sveti Florjan, zavetnik konj in gasilcev, molče gospodujeta na mali vzpetini. Redko se oglasi njun zvon in v njegov zven so ujete stoletne bajke, ki nam jih nežno šepetata. Le znati jih je treba slišati. Nekdaj mogočno obzidje, ki je v srednjem veku služilo, po vsej verjetnosti za obrambo pred Turki, del njega je še stoječ in je v drugi svetovni noriji krvavo razdvajal prijatelje, brate. Pa vse mine, od takrat so se zamenjali rodovi, poruši se je večji del obzidja, iz njegovih kamnov so zrastle hiše na Ravniku, a v njih je ostal duh lepe Barbare, ki nam še danes baja o mitu davnih dni.

To je pa že druga, nova zgodba.

Bogdan Steklasa

Pogovor s Francem Nagodetom, novim predsednikom Sveta KS Hotedršica

Jesenske lokalne volitve so za nami, novi župani in nova vodstva krajevnih skupnosti pa so že krepko zavihali rokave in se lotili dela. Med sveti krajevnih skupnosti, v katerih je prišlo do sprememb, je tudi Svet KS Hotedršica. Kmalu po njegovi uradni potrditvi smo se pogovarjali z novim predsednikom Francem Nagodetom.

Franc, v imenu Ravniške sapce ti seveda najprej čestitam ob izvolitvi za novega predsednika Sveta KS Hotedršica in ti želim uspešno delo. Od sedmih članov novega Sveta KS Hotedršica kar štirje prihajate iz LDS. LDS ima v občinskem svetu samo tri sedeže, hkrati pa Hotedršica nima v občinskem svetu nobenega predstavnika. Ali meniš, da bo sodelovanje z Občino Logatec kljub temu dobro potekalo ali pa bi to lahko bila ovira?

Najprej hvala lepa za čestitke ter takoj k odgovoru. Vprašali ste, kako nameravamo sodelovati z občino, kljub temu da nima kraj svetnika oziroma ima LDS v občinskem svetu samo tri mandate. Zavedamo se, da nam ne bo lahko, vsi smo enakovredni občani, zato bomo iskali stike direktno z županom, zagotovila pa imamo tudi s strani ostalih svetnikov LDS, da nas bodo pri tem podpirali. Sam osebno ne vidim ovire, se bo pa potrebno zelo potruditi za uresničitev naših programov.

Vaš predvolilni program krajani verjetno poznajo, ampak vseeno prosim, če lahko na kratko izpostaviš najpomembnejše naloge v naslednjih štirih letih, in katerih se boste lotili najprej?

Naši krajani poznajo naš program, saj so ga dobili na domove ob naši kandidaturi, pa vseeno ne bo narobe, če ga še enkrat navedemo:

- izgradnja pločnika (ob glavni cesti skozi celotno Hotedršico),
- odkup športnega igrišča Hotedršica,

- prostorska ureditev pri Osnovni šoli Hotedršica (igrišče, parkirišče, večnamenska dvorana),
- ureditev mrliške vežice (določiti človeka, ki bo skrbel za mrliško vežico in potek pogrebov) in
- skrb za celotno ureditev vasi in njene okolice (ohranitev pošte v vasi, urejena postajališča, javna razsvetljava in vzdrževanje cest).

Ob vsem tem bo potrebno dokončati še investicije iz prejšnjega mandata (stara osnovna šola).

Bralce Ravniške sapce pa seveda še zlasti zanima, kje bo v načrtih Krajevne skupnosti naselje Ravnik in za kaj si boste na Ravniku najprej prizadevali? Kdaj po tvojem mnenju lahko pričakujemo asfalt z Ravnika do Keltike?

Vidim, da veliko pričakujete od novoizvoljenega Sveta KS Hotedršica. Zaselek Ravnik spada v Krajevno skupnost Hotedršica, zato bo enako obravnavan kot ostali, ali kot celotna krajevna skupnost, seveda v okviru danih možnosti, ki nam bodo na razpolago.

Nekaj načrtov v zvezi z Ravnikom se vidi že iz točke našega programa: skrb za celotno ureditev vasi in njene okolice (ohranitev pošte v vasi, urejena postajališča, javna razsvetljava, vzdrževanje cest), to je dokončanje asfaltne prevleke od križišča Grižar do domačije Urbanovc v letu 2007. Aktivnosti za rekonstrukcijo ceste Urbanovc - Keltika bo krajevna skupnost pričela, ko bodo rešena lastninska vprašanja med lastnikom podarjenega zemljišča in občino Logatec.

Najlepša hvala za pogovor!

Pogovarjal se je Robert Brus

ČESTITKA za gospo Francko Istenič

Ko se 25.12. zjutraj zbudimo, nas večina najprej pomisli na božični dan. Seveda pa ne vsi. Ena izmed tistih, ki ne pomisli najprej na božič, je FRANCKA ISTENIČ, ki vsako leto prav na božični dan praznuje svoj rojstni dan. Letos jo moramo še posebej omeniti, saj bo dopolnila svoj 85. rojstni dan in si s tem prislužila naziv najstarejše Ravničanke. Prav vsi ji želimo še veliko zdravja, predvsem pa še mnogo let, ki naj jih preživi na Ravniku, in nam s tem polepša dan.

VICA

Neka gospodinja se pritoži mlekarici: »Zakaj je bilo moje mleko tako vodeno?«

Mlekarica odgovori: »Ne morem pomagati, krave so bile precej časa na dežju.«

(Francka Istenič)

»Zakaj Gorenjec stoji pod lipo, ko pada toča?«

»Zato, da pije brezplačni ledeni čaj!«

(Hana Brus)

Asfalt na Ravniku

Na Ravniku se je končno zgodilo: zadnje dni novembra smo dobili dobrih 600 m novega asfalta od Gubina do križišča pri Grižarju. Čeprav so bile priprave za asfaltiranje ravniške ceste že v načrtih KS Hotedršica za leto 2006, pa sprva ni kazalo tako dobro. Večina načrtovanega denarja je bila namreč že med letom porabljenega za asfaltiranje ceste v Žibrše in kazalo je že, da z asfaltom spet ne bo nič. Na srečo se je tokrat obrnilo malo drugače, saj se je ob jesenskem prerazporejanju neporabljenega denarja iz občinskega proračuna nekaj našlo tudi za Ravnik. Skoraj ves oktober so potekala pripravljala dela in po krajšem premoru v času negotovosti med volitvami je bila ob koncu novembra položena še asfaltna prevleka, le nekaj dni pozneje pa so uredili še bankine.

Med polaganjem asfaltna prevleke (Foto R.B.)

Podrobnosti iz finančne konstrukcije projekta nam sicer niso znane, vendar je jasno, da je asfalt v največji meri rezultat razumevanja in prizadevanja župana Občine Logatec Janeza Nagodeta in prejšnjega predsednika Sveta KS Hotedršica Stanislava Nagodeta; obema se Ravniška sapca v imenu krajanov Ravnika najlepše zahvaljuje. Prav tako pa se seveda zahvaljujemo vsem lastnikom parcel, ki mejijo na novo cesto, za dovoljenje za njeno širitev.

Novi asfalt je za kraj vsekakor velika pridobitev, saj bo vzdrževanje in zimsko pluzenje asfaltirane ceste cenejše, lažje in učinkovitejše, vožnja udobnejša in varnejša, poleti ne bo več prahu. Res je, ob začetku del je bilo izrečenih več pomislekov o tem, ali ne bi bilo bolj pametno z urejanjem in asfaltiranjem ceste začeti od glavne ceste proti Ravniku, saj bi s tem najprej rešili najbolj strm del ceste, kjer je tudi vzdrževanje najtežje. Takšni argumenti so povsem na mestu, večina Ravničanov jih razume in celo podpira. Hkrati pa se trudimo verjeti zagotovilom odgovornih, da v tako kratkem času ni bilo mogoče urediti lastninskih vprašanj med lastnikom podarjenega zemljišča na tem delu ceste in Občino Logatec.

Ampak ne glede na to, s katere strani se je začelo, je najpomembnejše nadaljevanje. Razvoj podeželja in podpora dopolnilnih dejavnosti (na primer Kmetija odprtih

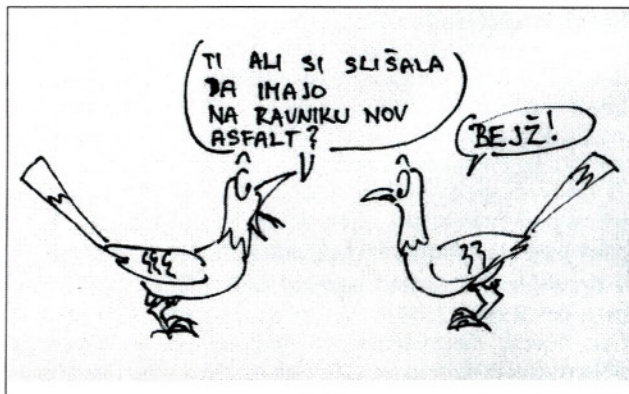
vrat Urbanovc z novim prizidkom) mora biti pomemben del občinske strategije, asfaltna povezava z občinskim središčem pa je že tako rekoč najosnovnejši civilizacijski standard. Ravnik zato nujno in čimprej potrebuje asfaltno povezavo z Ravnika tudi mimo Urbanovca do Keltike. Župan je že večkrat, nazadnje v prejšnji številki Ravniške sapce, kot prednostno nalogo za Ravnik navedel prav modernizacijo te ceste, ureditev vsaj dela te ceste pa je v načrt dela za leto 2007 uvrstila tudi KS Hotedršica. Zato trdno verjamemo, da se bodo dela nadaljevala že v letu 2007. Obstaja bojazen, da bi t. i. neurejeno lastninsko vprašanje postalo izgovor za to, da bodo dela obstala. Ampak če logično pomislimo: saj vendar ne moremo pričakovati, da bo za odmero in prepis več kot kilometra

Nov asfalt in urejene bankine (foto R. B.)

ceste, ki jo je brezplačno podaril občini in pri tem že večkrat prosil tudi za odmero in prepis, moral poskrbeti kar lastnik Ivan Nagode sam? Ob sicer tako visokih cenah gradbenih del to vendar ne more biti strošek, ki bi preprečeval nadaljevanje del.

Robert Brus

SOSSED NAŠ (ne) VSAKDANJI

Z medvedi imamo izkušnje vsi. Vsaj z neskončnimi pogovori o njih. No, nekateri so imeli tudi čast, da so ga srečali v živo. Drugim pa je to nekaj vsakdanjega. *Željko Šemrov*, predsednik Lovske družine Hotedršica, se je z medvedom srečal stokrat, mi je povedal mimogrede. Medveda, ki ga drugi občudujemo in hkrati trepetamo pred njim, pa tudi dobro pozna. Natančno ve, kje biva, kje se hrani, kakšne so njegove navade. Zato je tudi častni gost medvedje priloge Ravniške sapce.

Kako se Slovenci ali pa Notranjci razumemo z medvedi?

V naših krajih imamo zanesljivo zelo normalen odnos do medvedov. Mislim, da so ljudje veseli, če vidijo medveda. To niso stresne situacije niti za mladino niti za šolske otroke. Srečanje z medvedom seveda ni vsakdanji pojav, vsaj ne pri nas. Če pa do tega že pride, ni to kaj kritičnega, ne pride do preplaha. Naslednji dan ne piše v novicah, da je medved preplašil hotenjsko ali ravniško mladino. Mislim, da smo tolerantni do medveda, saj živi v našem prostoru že dolga leta. Vajeni smo ga.

Medvedka Danica (foto M. Jonozovič)

Vi ste se najbrž že večkrat srečali z njim.

Težko bi rekel, kolikokrat sem ga videl. Velikokrat. Najmanj stokrat. Ampak predvsem na preži v Hrušici, kjer smo imeli mrhovišče za medveda. Videl sem ga tudi na lovu, pri delu v gozdu. Res velikokrat. Videl sem ga tudi zelo na blizu. Nikoli pa se ga nisem bal. No, ljudje največkrat rečejo, ja, lahko vam, lovcem, ki imate orožje. Ampak jaz sem medveda, če ne štejem lova nanj, vedno videl brez orožja. Orožje ne vpliva na občutek. Ko medveda dobro poznaš, vidiš, da se neskončno bolj boji človeka, kot se človek boji njega, pa tudi če govorimo o tistih zelo plašnih ljudeh.

Ste ga kdaj srečali na Ravniku?

Ne, na Ravniku ga nisem srečal. Videl sem ga v Zakrajih, dolgo je že tega. Videl sam ga na vstopu v Žejno dolino. To sta kraja, kamor medved običajno ne hodi. Medved je prebivalec strnjenih gozdov. Mladí avanturisti, ponavadi so v tretjem letu starosti, ko jih mama odslovi, pa iščejo svoj življenjski prostor. Ti medvedi gredo večkrat v kraje, ki zanje niso popolnoma običajni. Mladina, pač. Potem mladina naredi tudi kakšne neumnosti, raztrže kakšno balo, ampak nič kritičnega.

V lovski družini najbrž poznate medvedje poti. Ali kakšna pelje čez Ravnik?

Čez Ravnik medveda zanesljivo hodi, o tem ni nobenega dvoma. Lovci smo ga že videli na Kozjem vrhu. Na območju

naše lovske družine, vanj spadajo tudi Ravnik, Žibrše in Novi Svet, medved ni presenečenje. Čeprav je na območju Ravnika in Žibrš, kot sem rekel, manj pogost. Se pa pojavlja.

Koliko medvedov je trenutno na vašem območju?

Težko je govoriti o tem, koliko medvedov je na območju ene lovske družine. Predvidevamo, da je na območju Nanosa, Hrušice in Trnovskega gozda približno dvajset, dvaindvajset, morda petindvajset medvedov. Številčnost ugotavljamo s štetjem, vsako leto imamo tri štetja: ob polni luni, na preži, na istih števnih mestih. Razen tega vodimo tudi monitoring, kar pomeni, da opazujemo sledi, kje jih je več in kje manj. In na podlagi tega naredimo analizo številčnosti. Za to območje predvidevamo, da je na njem dvajset do petindvajset medvedov. Območje obsega 150.000 hektarov.

Imajo pa tukaj neke v bližini, pod Javornikom, medvedi brlog.

Ne enega, na našem lovišču vemo vsaj za tri brloge. So pa res vsi trije brlogi na Hrušici, oziroma na Travnem vrhu. Pred tremi, štirimi leti je medved prezimil v breznu na poti v Ravne. Imeli smo ga evidentiranega, vendar to ni bilo običajno.

Odkar smo v Evropski uniji, se je skrb za medvede precej spremenila.

Slo je za veterinarske predpise. Prej smo imeli organizirano mrežo mrhovišč, tudi v našem prostoru, bila je prostorsko razporejena in vse leto tudi založena. Evropska unija je pač Evropska unija in čeprav medveda praktično ne poznajo, vedo o njem več kot mi, Slovenci. No, tako so ugotovili, da naj medvedovo meso ne bi bilo užitno, če se ta hrani z mrhovino. Čeprav vemo, da je medved vsejed. Zato so izdali direktivo, da se medveda ne sme hraniti z mrhovino, in mrežo mrhovišč, kamor se je polagalo meso (pregledano meso iz klavnice, meso povožene srnjadi), smo morali ukiniti. V Evropski uniji pa niso razmišljali o tem, da medved do mrhovine vseeno pride, čeprav nimamo več mrhovišč. Divjad v naravi pogine, tudi vse povožene divjadi lovci ne najdemo, sama se zavleče v gozd, kjer jo najde medved. Ne glede na direktivo Evropske unije medved mrhovino vseeno najde.

Koliko so stari medvedi, ki jih lahko srečamo tukaj okoli?

Starostna struktura medvedov je slabo raziskana. Vemo, da je večina stara okoli eno, dve ali tri leta. Odstrel največkrat poteka v tem starostnem razredu. Za živalsko vrsto je pomembno, da so v populaciji tudi stari osebkí – predvsem samci, ki obvladujejo situacijo, pa tudi izkušene medvedke, ki zagotavljajo, da ne prihaja do konfliktnih situacij s človekom. Prostor poznajo in ne zapuščajo za medveda običajnega življenjskega prostora – strnjenih gozdov.

Kaj je pametno narediti, ko srečaš medveda?

Nekaj je zagotovo: če bi se medved odločil, da človeka napade, potem ta z begom absolutno nima nobenih možnosti. Nobenih. Kljub temu, da je medved videti okorna žival, je izredno hiter. Zanesljivo pa nima medved nobenih želja prihajati v stik s človekom. Vse situacije, ki so se pojavile v medijih in so bile kritične, so nastale zaradi medvedk z mladiči in človeka, ki se je znašel neke med njimi.

Če bi že prišlo do napada, je treba leči, obmirovati (kar je lažje reči, kot v konkretnem primeru narediti), ne dajati medvedu vtisa, da se poskušaš z njim boriti. Z rokami si moraš pokriti glavo, obraz obrniti k tlom in obmirovati. To je najboljši način, če do stika že pride.

Pri normalni hoji skozi gozd je dobro, da se pogovarjamo, žvižgamo. Tako bomo medveda pravočasno opozorili, da smo v bližini in bo sam, tudi medvedka z družino, odšel.

Ali medvedi zdaj že spijo?

Ta hip zanesljivo še ne spijo (10. decembra - op. av.). Kdaj bodo legli, je težko napovedati. Če bi zdajle zapadel sneg, če bi temperature padle, bi medved zanesljivo odšel v brlog in seveda zaspal spanje pravičnega. Ko se otopli, se medvedi običajno dvignejo in gredo na sprehod, pogledajo, če je kaj hrane in potem gredo nazaj na spanje. Odvisno je od temperatur, nižje

kot so, bolj zanesljivo medved spi.

Veliko je pa tudi diskusij o tem, kako medved spi. Medved dremlje, telesna temperatura mu nič bistveno ne pade, kot pade polhu, ki se ohladi. To ni spanje, kot bi dobil narkozo.

Hvala lepa.

Pogovarjala se je Ingrid Kovač Brus

MEDVEDI NA RAVNIKU

Pri večini hiš na Ravniku so že videli medveda ali vsaj njegove stopinje. Največkrat so ga videli v Cuntovi grapi, saj se tam verjetno večinoma zadržuje. Občasno pa se odpravi tudi drugam na lov.

Tako ga je pred 4 leti Plešnarjev Andrej videl le približno 500 m od hiše. Pozimi se je v približno 10 cm globokem snegu

odpravil v gozd. Pogledat je šel drevesa za odsek, ko je pri hiši nad Plešnarjevo domačijo videl medvedjo samico z dvema mladičema. Ta je ravno razkopavala mravljišče, da si bo z mladičema privoščila kaj za pod zob. Ko so medvedje odšli, je Plešnar hitro skočil po fotoaparatu in slikal njihove stopinje. Slike teh nama je potem tudi pokazal. Sam nama je tudi dejal: »Najprej, ko jih

zagledaš, si tako vznemirjen in vesel, da vidiš tako veličastno žival, ampak ko začneš misliti, kaj se lahko zgodi, te v hipu postane groza in zajame te panika, saj si brez obrambe in tako nemočen pred gromozanskim medvedom.«

Enkrat je tudi srečal medveda približno 30 m stran, vendar je bil na srečo v traktorju, tako da je bil varen pred njim.

Vendar pa Plešnar ni edini, ki je že videl medveda. Maja okrog leta 1988 je na Korenčevo dvorišče prikorakal velik kosmatinec. Rosnega jutra ravno na prvo majsko nedeljo, ko je na Ravniku maša, je iz doline naokrog prišel h Korenču in se nato odpravil naprej proti glavni cesti. Korenčevi otroci si nekaj naslednjih dni niso upali sami domov iz šole, zato je moral ponje njihov oče Andrej.

Nekoč je medveda pri Korenčevem čebelnjaku stresel pastir. Videli ga niso, a slišali so ga tuliti od bolečin.

Medvede sta videla tudi Kovačev Bogdan in Urbanovcev Ivan. Bogdan ga je na Ravniku videl že dvakrat. Prvič pred enim mesecem pri Urbanovcu, ko se je peljal z avtom. Bil je na cesti, nato pa se je umaknil v grmovje. Še preden ga je zagledal, se mu je zdelo sumljivo to, da so bile bližnje krave in konji zelo vznemirjeni. Drugič je videl medveda med iskanjem gob v Cuntovi grapi.

Ivan Urbanovcev je videl medveda, ko se je s traktorjem peljal v gozd. Medved je stekel čez pot in izginil v goščavi. Nekoč je opazil medvedje sledi, ki so vodile mimo njihove hiše in naprej proti Cuntovi grapi. Nekaj časa je hodil po njih, nato pa

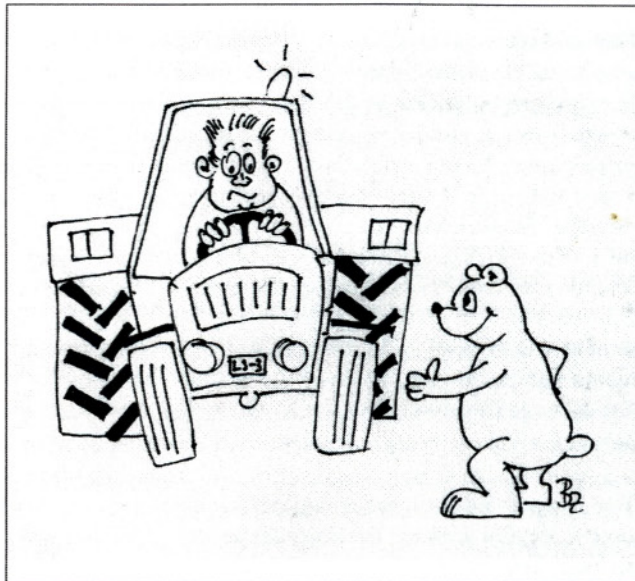
se je obrnil in se vrnil domov. Najbrž je v njem prevladal zdrav razum, da se ni dobro srečati z medvedom.

Medvedje sledi so videli tudi drugi vaščani. Pri Luksovih imajo shranjen odlitek sledi medvedjih šap, ki so jih opazili blizu hiše. Glčeva Danica je pozimi videla sledi v grapi, nekoliko se je ustrašila, zato jim ni sledila. Prav tako smo lani pozimi videli medvedje sledi tudi Gubinovi otroci. Šli smo k potoku s psom na sprehod. Ko smo zagledali odtise velikih šap, smo kljub pasjemu varovanju prestrašeni stekli domov.

Gubinova Malka se spomni dogodka pred petdesetimi leti. Takrat je ob izviru podtalnice na Mlaki rasla močna sliva. Ko sta z možem prišla do nje, da bi pobrala slive, je bila sliva otresena, veje polomljene in v blatu so se videle medvedje sledi. Medved si pa res zna dobro postreči.

Blažev Franc medveda na Ravniku še ni videl, opazoval ga je iz avta v Žejni dolini. Medved je počasi hlačal in ga avto ni prav nič motil: na svoji poti se je vsaj desetkrat ustavil in pogledoval proti njemu.

Tudi Gubinova Julija ve povedati, da je videla medveda. Nekoč v prvem razredu je morala sama iz šole. Na klancu, ko se gozd prelije v travnik, je zagledala majhnega kosmatinca. Zgleda, da je bil še bolj prestrašen kot ona, ker je hitro izginil v gozd.

Največkrat so medveda torej videli v Cuntovi grapi. Zato sklepava, da se tam rad zadržuje ali pa ima celo svoj brlog, iz katerega se včasih odpravi po iskanju hrane. Na srečo se ljudem uspešno izogiba. Upava, da bo tako tudi vnaprej.

Metka in Miha Petrič

Nagrajena zgodba: **TETA IN NJEN BARABON**

*Povedal vam bom povest,
slišano v vejah dreves in
videno v pršu pomladnega dežja.
Izšepetal jo bom nežno v ušesa vetru,
ki jo zaseje med zimzelenje brinja in purpurnost cvetja sleča.
Zarisal jo bom v let ptic, da jo ponesejo v bližnjo dalj
minljivega.*

Najdete jo, izbranci, in povejte jo svojim goram.

Čas teče. Mineva in zgineva v nekem svojem ritmu. Njegove zakonitosti niso čudne samo tistim, ki so ga preživeli, tudi so povsem nejasne novodobcem. Preživeto in doživeto se prepleta, sprijetja, pa zopet razdvaja in pušča tenke sledi, neopazne nepozornemu in še kako vidne vsakemu sledniku življenja. Tako on vedno lahko začne: »Nekoč pred davnimi časi ...«

Foto M. Jonozovič

Napisal bom zgodbo, doživeto v teh krajih, v naši neposredni sosesčini. Vas, katere ime se začne na črko s konca abecede, je raztresena po gričkih in doleh, grabnih in robovih. Marsikje sosed sosedu z glasom ne prikljuje ne na kozarec krepčilnega ne na pomoč, ko mu je potrebna. Tako kot tudi marsikje drugje v naši ljubi ožji okolici vsak živi zase in se ne briga dosti za drugega. Mušketirsko geslo: »Vsi za enega eden za vse!« se tukaj ni moglo prijeti. Preskopa je zemlja, pretežko je preživeti. Vsakdo nosi v sebi svojo zgodbo, zarisana mu je v gube obraza, žulje na dlaneh in vtkana v srebrnino las. Tukaj življenje vsem mineva v delu, brigi za sit dočakati jutri in za redka srečanja z njemu ljubimi, ki pa so obvezno del njegovih korenin. Še bolj kot danes je to veljalo »njega« dni, ko je bilo vse še težje. In nekam v te čase je vpeta ta resnična medvedja zgodba.

Tam na enem od tistih robov stoji hišica, ki je svoje dni dajala zavetje številni družini. Dandanašnji pa v njej živi samotarsko življenje Teta. Ne, ime ji je drugače, vendar za nas in za potrebe te zgodbe zadostuje Teta. Ženska, dekle, ki ji je vse življenje naklonilo le delo, prebijanje od pomladi do zime, od zime do pomladi. Oči so videle veliko hudega, njena pleča prenesla veliko težkega in na srcu ji je obležalo veliko nedoživete. Zaprla se je vase, nezaupljiva je do vsakogar. Še če se zamenja poštar, rabi dokaj časa, da se ga navadi, sprejme in ne pobegne pred njim. Takšno je pač njeno življenje. Živi ga sama zase,

ponosno in nikomur v napoto. Kdo sem jaz, kdo si ti, da bi sodila!!

Teta je živelja iz dela v delo. Njen dan se ni dosti spreminjal. Utečen ritem garanja in skrbi je lahko zmešalo samo vreme ali kakšna izredna novica, ki je kdo ve kako zašla do njenih ušes in ..... bila je pozna jesen tistega leta prejšnjega tisočletja.

Nekam zelo prijazno leto je to bilo. Žito je dobro plenjalo, koruza bo obrodila velike in polne storže, krompirja se je nakopalo dovolj za ljudi in še za pujske, ki so siti krulili po svinjakih in ogonih ob hišah. Sadno drevje je imelo tako obložene veje, da ga je bilo treba podpirati. Z veseljem se je mlado in staro oziralo v slive, ki so obetale za mlade sladke, za stare pa omamen pridelek. Eni so jih šteli v kosih ali jerbasih, drugi že kar v litrih. Tudi divjad se je namnožila, da je kaj. Za vse je jo bilo dosti, tako za lovce, kot tudi za tiste, ki jim niso bile mar postave, meso pa jim je prav tako dišalo. Tiščal je ta gozdni živelj na njive in v sadovnjake, pobiral odpadlo sadje in iskal zavetje po koruznih njivah. Nihče jih ni preganjal, vsi so bili lahko siti.

Kmetje so z radostjo sprejemali sadove svojega trdega dela. Nekaj se je spravilo za lastno življenje, nekaj pa je odromalo v meščanske lonce in peči. Kakšen dinar več je zacingljaj v skrbno skrit mošnjiček, za davke, za novega otroka, ki je na poti ali, Bog ne daj, za pogreb. Res, na dobro je kazalo.

Pa ne gre vedno ali skoraj nikoli tako, kot bi človek pozelel. Da se najde tudi pri kmetih kakšen prihranek v denarju, je prišlo na ušesa mestnemu nepridipravu. Rad je dobro živel, če se je le dalo na tuj račun. Utrudljivo večurno delo je zamenjal za pet minut strahu, dolge, lepljive prste in hiter tek. In tak kot je bil, se je priklatil tudi v okolico Logatca, jezični trg pa ga je videl tudi že v Hotedršici in še kje.

Ta zlovešča novica je prišla na uho tudi Teti. Tistega dne nikakor ni mogla od doma. »Gotovo pride naravnost k meni,« si je, kot da kliče zlo, dopovedovala.

»Tistih nekaj »božjakov«, ki sem jih prihranila, pa ne bo dobil. Ga treščim, nabodem na vile ali, ali pa mu kar vrat pregriznem!« se je pridušala in dajala korajžo. Malo je brkljala okoli hiše, postorila v hlevu in mrak jo je pregnal v hišo, da si zakuri, skuha kaj za pod zob in ogreje premrle kosti. Poznojesenski večeri znajo biti res pošteno hladni. Ko je vsipala moko v zavrelo vodo za žgance, se ji je zazdelo, da nekaj sliši. Zračila je, saj ji ta presneti dimnik nikakor ni hotel s kraja dobro potegniti in kuhinja je bila polna dima tako, da je skozi odprte duri prišel v ušesa neki neznan, nenavaden zvok. Nekaj se je vleklo ob steni, težki koraki so bili pridušeni, slišal se je pridržan dih.

»Evo ga, barabona. Sem vedela, da pride prav k meni. Hvala Bogu, da sem ostala doma. Ne boš, mrha, dobiš jih, da pomniš za vse življenje,« in potihoma se je ustopila k vratom, roka ji je segla v vogal, kjer je stala ročica od voza. Potežkala je v roki res primerno skoraj meter dolgo in še kar debelo orožje, izsekano iz čvrstega jesena.

»Bo!« je rekla sama sebi in takoj, ko se ji je zazdelo, da je lopov že ob vratih, planila ven z dvignjeno ročico ter v silnem zamahu treščila kosmato betico, ki jo je zagledala. V ihti in iz strahu je

mahala in mahala. Skoraj vsak udarec je zadel. Napadeni je najprej padel na kolena, nekaj zagodrnjal, se stegnil po trebuhu in niti mignil ni več.

Teta je zadihana odnehala.

»Imaš dovolj, a mrha sakramenska?« in vrgla pogled na ležečega.

»Hudiča, kaj pa je to?« se je začudila. Tisto »one« potegnjeno na tleh je bilo v grobih obrisih res podobno človeku, ampak človek ni bil. Preveč kosmato, zobato in prekrepljasto je bilo. »Mati božja, medved!« jo je spreletel srh. Hitro je stopila korak nazaj in se stisnila za vrata, ki jih je za seboj trdno zapahnila. Stekla je pozapret še okna. Skozi zadnjega je še malo »pofirbcala« in videla, da se nestvor sploh ne premika. Ležal je kot, da je mrtev.

Ubogi štirideset, petdeset kilogramski medo je tu neslavno končal svoj sladkosnedni pohod na omedene hruške, ki so rasle za hišo.

Stemnilo se je. Sedela je ob ognjišču. Majhen plamen je risal groteskne like po sajastih zidovih. Ves čas je skrbno poslušala, če se zunaj kaj dogaja. Pa razen oddaljenega skovikanja sove ni bilo nič slišati. Kdo ve, katere ure so se že odštele, ko ji je padlo na pamet, da bo velik hudič, če tovariši zvedo za to njeno krutost, sploh pa, če je bila v ihti premočna in je razčelesnila črepinjo kosmatinceu.

Zbrala je vso hrabrost in s smolnatim razgorelim polenom sklenila pogledati ven.

»Obrani me, ogenj. Vsaka zver se ga boji,« ji je rojilo po

pameti, ko je odrinila zapah. »Glej ga, še kar leži,« je še vedno prestrašeno ugotovila. Videla je namezeno kri iz črnega smrčka, na vrhu glave pa poleg s krvjo prepojenih in poleženih dlak še nekaj belega, kar je bilo tudi razsuto po vsej neposredni bližini. Možgani!

»Madonca, kaj pa naj zdaj?« se je pametno vprašala Teta. Spet so ji po glavi zarojili tovariši in zagrožene kazni.

»Nak, mene ne boste preganjali. Ga že skrijem, da ga ne najdete!« si je porekla. Z gorečo baklo je za vsak slučaj pobezala po smrčku ležečega. Samo po zasmojeni dlaki je zasmrdelo, medo pa je ležal dalje brez znaka življenja.

Skoraj vso noč ji je vzelo, da je spravila mrcino na samo njej znano skrito mesto. Nihče ga ni nikoli našel in ne pogrešal.

Mnogo medvedov je končalo pod streli nadebudnih lovcev na tem našem koncu. Velikih, velikanskih, tudi majhnih. Vsi se razkazujejo po lovskih sobah ali celo kočah v ponos svojih upleniteljev. Toda nobeden od njih ni prvi na logaškem.

Teta živi dalje. Za svoj vsak dan se še vedno muči po tistih svojih njivicah. Še vedno se skriva pred ljudmi, z zverjo zna in lažje opravi.

Mogoče pa po krivem zver imenujemo zver.

Brinovčan (Bogdan Steklasa)

Nagrajena zgodba: **MEDVED ČUVA VINOGRAD**

Neki kmet, ki je imel vinograd, se je domenil z medvedom, da mu bo v vinogradu pred škorci čuval grozdje. Bolj ko se je bližal

čas trgatve, bolj se je kmet veselil sladkega grozdja in vinca. Napočil je dan, ko so odšli rgači v vinograd na trgatve, in je tudi naš kmet na voz naložil brente in se odpeljal. Toda glej ga šmenta! V njegovem vinogradu ni bilo niti enega grozda in niti ene jagode. Sosedomi trgači so se mu tako smejali, da so jim solze v potokih tekale iz oči. Razjarjeni kmet pa je ves slabe volje hotel obračunati z medvedom. Nič hudega sluteč je medved lmnjohal na mehkem mahu. Kmet ga je brcnil v zadnjo plat s tako močjo, da je medved zarzutlil od bolečine. Kmet je medveda vprašal, kje je njegovo grozdje. Medved pa mu je odgovoril: »Kje pa sta moje kosilo in večerja?«. »Ja,« je rekel kmet, »pa bi si u s seboj nesel.« »Ta je pa lepa! S sabo naj nosim hruške in slive, čez zimo pa naj od akote preč pridem!« »Kaj bi ti od lakote preč jemal, saj imaš dosti zaloge.« »Zaloge hitro poidejo,« reče medved in kmetu meni nič tebi nič reče: »Kmet, poslušaj. Cel nasec sem ti čuval vinograd, od ranega jutra do poznih nočnih ur, po hrano in vodo em moral 7 ur hoda daleč iti, pa še v skobec bi se kmalu ujel. Ti pa si doma veselo opival in jedel dobrote, name pa nisi niti pomislil!« Medved se je obrnil in zajokal, a se mu je zgodila krivica. Kmet pa ga je pobožal po rami in mu rekel: »Kaj zato, če no leto ne bo vina in grozdja. Bo pa drugo leto boljše in slajše. Pridi, medved, greva

raje k meni domov, tam boš lahko vso zimo in hrane ti ne bo primanjkovalo. Bodiva raje prijatelja in drugo leto bova v vinogradu skupaj odganjala škorce.« Tako je medved pomagal kmetu v vinogradu in vsako zimo je lahko prespal v njegovem seniku. Hrane in sladkih jagod pa je imel zmerom na voljo, kolikor je hotel.

Sabina Nagode

SPONZOR LITERARNEGA NATEČAJA JE GOSTILNA TURK IZ HOTEDRŠICE

IZ DNEVNIKA LOVCA NA MEDVEDA

Rjavi medved (foto M. Jonožovič)

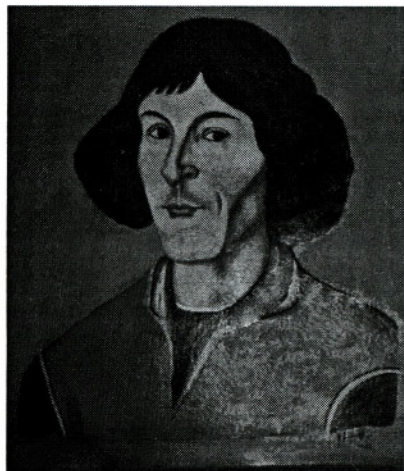
Z robom očesa sem zaznal, da se je nekaj globoko v dolini na desni strani premaknilo. Dvignem daljnogled. Medved! Srce mi je začelo močneje udarjati. Čeprav je bilo listje zmrzlo, se je neslišno približeval. Premikal se je od jelke do jelke, kot strah. Ni trajalo dolgo in že je bil pred mrhoviščem. Stopil je na bleščeč led, obsijan z mesečino. Prizor za bogove. Glava mu je nihala sem ter tja, kot bi ne bila njegova. Križec se je prilepil za pleče. Napnem naprožilo. Pritisnem. Klek. Pozabil sem na varovalko. Medved je svojo ogromno glavo obrnil proti meni. Spogledala sva se. Naslednji trenutek je krogla siknila, ne da bi vedel kdaj, ne da bi slišal in čutil kako. Medved je zarjovel, se zavaljal kot sod in izginil. V grlu me je stisnilo. Usta so postala suha. »Da ga nisem samo ranil?« sem se začel spraševati. Njegov krik mi je še vedno trgal ušesa. Bilo je več očitkov kot veselja. Nastala je grobna tišina, kot minuta molka za najmočnejšo evropsko zver.

Jože Rupnik, Črni Vrh

SPREHOD SKOZI ZGODOVINO ASTRONOMIJE IN POGLED V PRIHODNOST

Zakaj razmišljam in brskam po preteklosti, če je to nekaj, kar je minilo, in je toliko novega in zanimivega, kar še bo?

Iz zgodovine se lahko marsičesa naučim in spoznam. To, da je bil človek preteklosti, celo zelo oddaljene preteklosti, v vsakem pogledu enako zmožen kot mi. To, da so največji znanstveniki v iskanju rešitve svojih

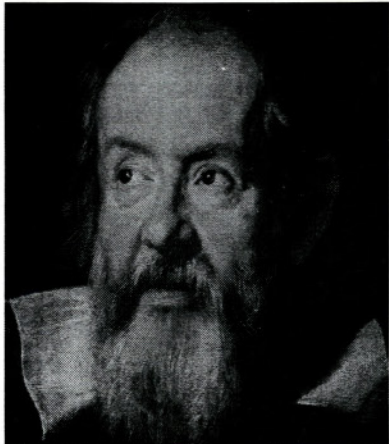
Nikolaj Kopernik

težav brskali tudi po tisoč in ve č let starih zapiskih, z njihovo pomočjo in svojim umom so postavili teorije, ki jih danes slavimo in uporabljamo. Nekateri so za svoje ideje raje umrli, kot bi se jim odpovedali, drugi so morali kloniti pod pritiski, a delo vseh je ostalo in vzkalile so nove ideje. Spoznam blišč in bedo človeških dejanj. Velik um ne pomeni tudi velikega človeka. Tako je nemški matematik,

recimo mu gospod D., pred drugo svetovno vojno razvil in objavil pomembne ugotovitve. A njegovo ime je bilo za vedno izbrisano iz zgodovine znanosti. Gospod D. je bil namreč velik Hitlerjev pristaša in odgovoren za smrt mnogih ljudi. Pogled nazaj mi omogoči pogled naprej, moje težave so le kaplja v morje in so odskočna deska za neko spremembo. Mogoče na boljše, ne vem. A upam.

Astronomija je ena najstarejših ved. Spreminjanje vremena, dneva, noči, zvezd, Sonca in Lune je zanimalo ljudi že mnogo prej, preden so znali svoje besede zapisati. Ohranjen je zapis izpred štiri tisoč let, v katerem se pisec sklicuje na še starejši a neohranjen zapis, po katerem je dal Kitajski cesar obglaviti dva najboljša astronoma, ker nista napovedala sončnega mrka. Stara astronomija, o kateri vemo nekaj več, je zrasla iz dveh žarišč, v Mezopotamiji (današnji Bližnji Vzhod) in Grčiji. Najstarejši ohranjeni zapisi sežejo v tisočletje pred našim štetjem. Gibanje Lune se je tesno prepletalo s kulturnim življenjem v Mezopotamiji. Napoved natančnega trenutka mlaja je veljala za silno pomembno zadevo. Stara zaveza velikokrat omenja praznike, povezane z mlajem in še danes se datum glavnega krščanskega praznika, velike noči, določa s prvim mlajem po spomladanskem enakonočju. Za Grke pa Luna ni bila najpomembnejša. Iskali so povezave med Soncem, Luno in zvezdnim

ozadjem. Zelo pomembno se jim je zdelo, da imata Sonce in Luna navidezno enak premer. Luna se po 27 dneh in pol zopet vrača v isto lego glede na zvezde, ujemanje te dobe z menstrualno dobo pri ženskah jih je še bolj prepričala v neki red, ki vlada v fizičnem svetu. Razliko med zaporednima mlajema so ocenili na 30 dni, če so to število pomnožili z 12 (številka 12 je takrat imela poseben pomen, tako kot po ljudskem prepričanju

Galileo Galilei

danes 13), so dobili obdobje, ko se letni časi ponovijo (danes leto). Iz tega obdobja izhaja delitev kroga na 360 stopinj (30×12).

Tudi današnji koledar izhaja iz grških časov. Ker je astronomsko leto dolgo $365 \frac{1}{4}$ dneva, je bilo potrebno po treh letih s 365 dnevi dodati leto s 366

dnevi. Ta znani sestav s prestopnimi leti je uvedel Julij Cezar 45 let pred našim štetjem. Toda ker astronomsko leto ni točno $365 \frac{1}{4}$ dneva, za 11 minut in 14 sekund je krajše, je do leta 1582 našega štetja razlika tako narasla, da je znašala že 10 dni. Zato je papež Gregorij trinajsti tako odredil, da je 4. oktobru 1582 sledil 15. oktober 1582. Da ne bi zopet nastale podobne težave je Gregorij predlagal, naj se nekatera leta ne štejejo za prestopna (leto 1700, 1800, 1900, 2100, 2200 ...). Novi koledar je znan kot gregorijanski koledar.

Grki so na potovanjih v Egipt videli nekatere zvezde, ki jih v Grčiji niso mogli. Zato so skleпали, da je Zemlja ukrivljena. Veliki misleci, ki so imeli kroglo za najpopolnejšo in najbolj somerno obliko, so zaključili, da mora biti Zemlja krogla. Težnja po redu je botrovala temu, da so Zemljo postavili v središče vesolja, Sonce in zvezde pa se okrog nje vrtijo po krožnicah. Čeprav je ta slika z našega vidika zelo preprosta, so Grki z zamotanimi, v naslednjih stoletjih večkrat preziranimi računi, prišli do pomembnih ugotovitev. Izračunali so premer Zemlje, določili nagnjenost njene osi, napovedovali so lege zvezd in prišli do takrat revolucionarnega zaključka: Če Zemlja res kroži okrog Sonca, morajo biti zvezde zelo daleč. Danes, ko že vsak četrtošolec govori o neskončnosti, se nam zdi ta ugotovitev smešna, a stari Grki so jo razumeli globlje, kot marsikateri izmed nas.

V dobi Rimljanov in še stoletja za njimi je grška znanost zatonila v pozabo. Šele v devetem stoletju našega štetja je svobodnejša struja cerkvenega mišljenja sprejela nauk o kroglasti Zemlji in grško gledanje na gibanje planetov. Do konca 15. stoletja so grške misli spet oživele. Razvoj

mehanskih strojev, gradnja velikih katedral in mlinov so sprožili množico praktičnih problemov, ki so jih reševali z matematičnim preračunavanjem. Zato so znanstveniki tistega časa imeli precej lažje delo kot stari Grki. Nikolaj Kopernik (rojen 1473. leta) se je že kot študent seznanil z idejo nekaterih grških mislecev, da se Zemlja vrti okrog Sonca in ne obratno. S tem so bili razbiti ideali o neki večji pomembnosti Zemlje in nasploh o položaju človeka v vesolju. Kopernik je objavil svojo teorijo šele v 67. letu starosti, saj se je bal inkvizicije. Približno 50 let po objavi se je z njegovo teorijo seznanil Galilei. Galilejev značaj je bil v popolnem nasprotju s Kopernikovim. Veselil se je tega, da je postavljaj splošno priznano mnenje na preizkušnjo. Užival je v pretresih in presenečenjih, ki so jih povzročila njegova odkritja. Navdušen je bil nad preprostim Kopernikovim sistemom in v svojem srcu čutil, da je pravilen. Ker je zasmehoval ustaljena načela in jih izpodbijal s praktičnimi, zanimivimi predstavami, je imel vedno polno dvorano študentov, a cerkvenim krogom se je zameril. Proti njemu so sprožili posebno preiskavo, in ker Galilei svojih trditev ni podkrepil s fizikalnimi dokazi, se je moral, da ne bi ubral poti mučenika, odpovedati svoji teoriji.

Kopernikovo in nato Galilejevo teorijo je dokazal Newton okrog leta 1680.

S pomočjo ugotovitev mislecev pred njim in s svojim umom je Newton postavil matematičen zapis fizikalnih pojavov. Človeštvo je prepričal, da lahko napovemo prihodnost, če popolnoma poznamo sedanje stanje. Z nekaterimi pridržki so vsa naslednja znanstvena izkustva potrdila to silovito misel. Pred človeštvom se je odprla nova pot, ki so jo odkritja valovanja in sestave svetlobe ter teorija relativnosti potegnili vse tja do roba vesolja.

Danes vemo, da je Zemlja neznatna pikica neke v vesolju, da je Sonce le ena od milijard zvezd v naši galaksiji in da je v vesolju tisoče galaksij. Vemo, da ima vsaka zvezda svoje življenje, nastanek in konec v različnih oblikah. Čez 4 milijarde let bo Sonce izgubilo svojo moč in ostala bo mrzla kepa iz kovin. O nekem redu v naravi ni več ne duha ne sluha. In vendar nekaj žene človeštvo naprej, da bi spoznalo izvor vse energije. Vsa dognanja do sedaj so potrdila, da se energija ne uniči, temveč le spreminja svojo obliko. Zato je pot, po kateri korakamo, morda res brez mej.

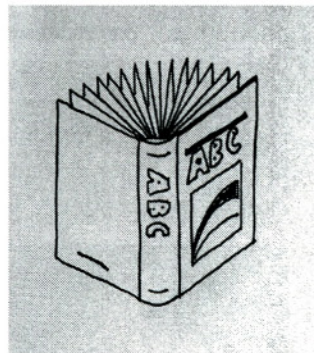
Isaac Newton

Jolanda Babič Petrič

LITERARNI KOTIČEK

V tokratnem literarnem kotičku gostimo Hano Brus z Ravnika, ki je na razpisu Slovenske vojske na temo domovine dosegla drugo mesto v prozi med sedmimi razredi osnovnih šol iz vse Slovenije. Izbrala jo je strokovna žirija v zasedbi: Tone Partljič, Bogdan Novak, Tilka Jamnik in Andrej Rozman-Roza. Na podelitev nagrad se je odpravila z mentorico Vido Matičič. Za nagrado sta si v družbi ostalih nagrajencev ogledali mariborsko vojašnico in se peljali s helikopterjem. Sama podelitev nagrad je potekala 23. novembra na Zavrhu v Slovenskih Goricah, v kulturnem domu ob Maistrovi vili, kjer so izbranim podelili tudi nagrade in priznanja.

Hani želim, da bi še naprej spretno vrtela pero in bila strpna do soljudi. Take namreč potrebuje Ravniška sapca!

PETNAJST LET SVOBODE IN MIRU

Mir. Svoboda. Tako samoumevni besedi za nas, ki se brezskrbno podimo po šolskih hodnikih. Pa vendar obstajajo otroci, ki ne poznajo sveta brez vojne. Pa je kdo kdaj pomislil na to?

Ob meni sedi deklica, ki je stara prav toliko kot jaz in je s Kosova prišla k nam. Se pravi v našo domovino, Slovenijo. Prej je živela v svoji domovini, ki je jaz ne poznam prav dobro. Vem pa, da so bile tam vojne in da je svet zelo nemiren. Pravzaprav ne vem prav dosti, saj nikoli noče govoriti o tem. Najbrž je moralo biti precej hudo. Tam nisem bila še nikoli. Njihova dežela je zame oddaljena, čeprav mi je všeč njihova glasba. Zelo rada jo poslušam in tudi hrana je super. Tam je hodila v šolo, v kateri je bilo verjetno bolj opustošeno, kot pri nas. Vendar si je tam našla prijateljice, ki so ji delale družbo, saj so one najbrž doživele podobno. V Srbiji je naredila 5. razred.

Z njo sem se spoznala v 5. razredu, ampak že v Sloveniji. Z začudenjem smo jo gledali. Na začetku nismo o njej vedeli ničesar. Tudi razumeli je nismo, prav tako kot ona nas ni. Ni znala jezika, ni poznala naših navad, ni imela nobenih prijateljev. Med odmori smo bili vedno ob njej in ji pomagali. Tudi med poukom smo ji pustili, da prepisuje od nas. Vsem učiteljem smo povedali, da imamo novo sošolko iz tujine.

Tone Partljič in načelnik generalštaba Slovenske vojske Albin Gutman Hani izročata nagrado

Sporazumevali smo se na razne načine. Nekateri izmed njih so bili prav hecni. Kazali smo ji, ji razlagali ... Na koncu nam jo je le uspelo naučiti nekaj preprostih besed, s katerimi je vsaj kaj povedala. Največ težav ji dela slovenščina. V Slovenijo je prišla z starši, sestro in bratom. Tu stanuje v hiši, s svojimi sestrničami in bratranci, z njimi tudi še vedno govori svoj materni jezik. Vsem nam je bilo zanimivo poslušati, kako govori albansko. Naučila nas je tudi, na primer, kaj pomeni mir dita (to pomeni dober dan). Vsak dan znova prihaja v šolo vsa nasmejana, pripravljena sprejeti kakršenkoli izziv.

Prišla je in zdaj je tu. Naučila se je jezika ravno toliko, da se lahko sporazumeva, vendar se je vseeno vključila v družbo. Zakaj si je izbrala ravno Slovenijo? Ali pogreša svojo domovino?

Mi, ki živimo v Sloveniji, se zavedamo, kaj imamo, vendar tega ne cenimo dovolj. Usoda deklice, ki je zapustila svoj dom, me sili k razmisleku o domovini. Jaz ne poznam sveta, v katerem padajo bombe z neba in se kar naprej strelja. Jaz poznam svet, ki je miren, brez vojn in nasilja. Taka je moja domovina. Svobodna in mirna. Želim, da taka tudi ostane. Še na mnoga leta!

Hana Brus

ELZA ZAČUTI ŽALOST IN VESELJE

(literarna nadaljevanka za mlade in stare)

Nekega barvitnega jesenskega dne, ko je sonce radodarno delilo zadnje sončne žarke na Žabjo vas, z dreves pa je naletavalo mavrično listje, je oče Alfonzo sklical družino na izredni sestanek. Družino so sestavljali: mati Elizabeta, mala Elza in seveda glava družine, oče Alfonzo. Elzi se je vse skupaj zdelo malce čudno, saj je bilo prvič, da je videla očeta tako vidno vznemirjenega, zdelo se ji je, da ima celo malce treme, saj so se mu na čelu risale potne srage. Posedli so se za kamnito z mahom obraslo kuhinjsko mizo in oče Alfonzo je slovesno naznanil: »Elza, zdaj si že velika, samostojna punca in boš razumela.« »Kaj, si je mislila Elza, kaj ima le za bregom...« »Torej s tvojo mamo ti morava povedati, da se bomo preselili v čudovit, nov kraj, ki se imenuje Lokvanjev gaj. Tam sva kupila pravo žabjo domačijo z velikim poraščenim ribnikom, ki ti bo po moje vseč za tvoje igrarije«. Potem je malce pomolčal in še dodal: »Noooo, še nekaj ti morava povedati. Prav kmalu boš dobila bratca ali sestrico, verjetno jih bo več. To je namreč v bohotni žabji naravi,« je hudomušno pripomnil. Elza je zavriskala od veselja. Končno, končno bo dobila družbo za igranje. Srce ji je bilo od sreče in razburjenja. Kakšen bo, bodo dojenčki? Verjetno vsi turkizni, kot je bila ona, ko je bila še majhna dojenčica. Iz domačega brloga je stekla v sosednjo mlako, da bi se ohladila od razburjenja. Prav v tistem trenutku se je nedaleč od tam zaslislalo rezko cviljenje avtomobilskih gum in rahel pok. Elzo je obšla zla slutnja in stisnilo jo je pri srcu. Slutila je, da se je zgodilo nekaj strašnega.

Zvečer, ko so se zvezde naselile na nebo in ji je mama prišla voščit lahko noč, je izvedela kruto resnico. Rdeči avto je povozil poskočno sosedo Rozo, ko je prečkala cesto, ker je hitela na plavalni krožek. Okoli srca je začutila topo bolečino, ki se je širila na vse strani in je pekla. Elza je bila žalostna - Roza je bila mrtva. Ni je bilo več. Tako težko je bilo to razumeti. Tako je bolelo ...

(N. K.)

KLOPCE NA RAVNIKU ali sprehajalci, dobrodošli

Naši ravniški sprehajalci (ga. Francka, ga. Malka in g. Ivan) so nas vzeli zares. V prejšnji številki smo jih namreč prosili, naj razmislijo, kje bi bilo najprimerneje postaviti klopce za sprehajalce. Zaenkrat predlagajo, da bi ena izmed klopc stala pri bohku, ker se lepo vidijo gore in Hotedršica. Druga bi lahko bila še nižje proti Hotedršici, kjer je nekoč že bila. Morda bi lahko klop stala tudi pred cerkvijo in na Lazinah. Vsekakor pa morajo biti postavljene tako, da ne motijo Ravničanov in da obiskovalcem zagotavljajo zasebnost, še pravijo.

Lastnike zemljišč prosimo, da razmislijo o lokacijah.

Vremenska napoved: zima je že na poti

Drevje se je odelo v barvita oblačila jeseni. Polna barvna paleta se je v vsej prelestnosti zlivala z zelenilom iglic hoj in smrek, pozlato je dajalo sonce s svojimi žarki, ki so se kljub poznosti letnega časa toplo razlivali po krajini.

Obeta se sneg. Narava je že kar otrpla pričakovala belo odelo, ki ji pomeni počitek, mir in lepo spanje do pomladi. Za ves živelj. No, skoraj za ves. Moj pajek me gotovo še čaka. Še zadnji pogovor, klepet pred njegovim zimskim snom.

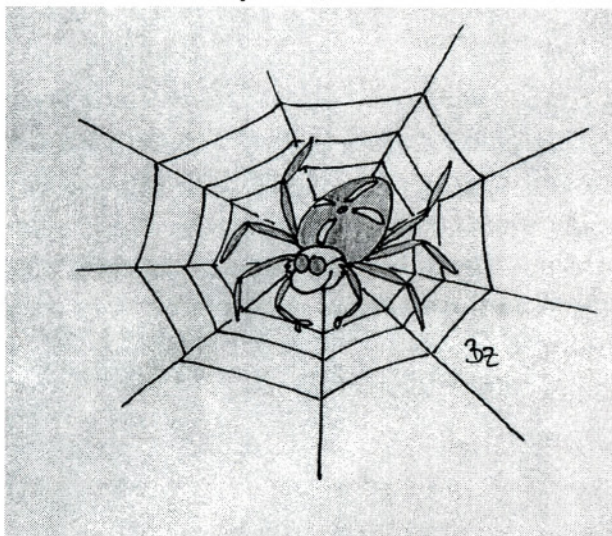
Korak je lovil korak, telo je iskalo oporo na palici. Oči so lovile enega zadnjih metuljev, ki se je spreletaval po že redkih in osušenih cvetovih. Drobcen, svetlomoder je poletaval bolj po sončnih legah iščoč toplote in kljub majhnosti krilc elegantno frfotal. Kljub hitrim zamahom v njih ni bilo videti nekontroliranega hitenja, lepi, polni zamahi so ga kot zavesljaji nosili po zraku. Mala gospodična, hej, kako prikladno ime. Pa tudi ti ne boš dolgo, prva slana in nasvidenje. Šele drugo leto spomlad nov rod tvoje lepote obudi toplo sonce.

Prikoračil sem do leskovega grma, kjer je vse leto vedril in oblačil Bučko. Toda tam so me čakali le raztrgani kosi njegove mreže, njega pa nikjer.

»Menda ga ni dobila sinica Filomena?« sem se zbal zanj.

»Ne, ne. Poskušala je velikokrat, pa sem bil hitrejši ali bolj preganjan od nje,« me je Bučko ogovoril z dosti nižje postavljene mreže.

»Ti se ne boj zame, še sem živ. Čakal sem te,« je kar nekam ponosno nadaljeval.

»Kaj, vraga, pa delaš mrežo tako nizko, saj je za dober meter nižje kot prejšnja? Dobro, da si se oglasil, drugače te ne bi videl in bi odšel. Pa še žaloval bi za teboj,« sem mu kar užaljeno poočital.

»Ha, zakaj nižje? Se ti vidi, da preklicano malo veš o našem življenju. Tako pri tleh je narejena zato, ker z mrazom tudi muhe letajo nižje. Veš, otrpnejo in so bolj nerodne, ampak meni za obed pa prav tako odlične. Pa še manj se upirajo, ko jih vozlam in vežem. Največ jih ujamem jutraj, ko je še mraz. Takrat letajo kot pijane čisto pri tleh, še pozorne niso in kaj hitro je katera moja. Vidiš, ti veleum, zato se pajki z jesenjo ali mrazom preselimo nižje. Veš, mi nismo kot hišni pajki, ki se jim zakuri in so lepo na toplem. Muh pa jim prav tako zmanjka in potem lačni zaspijo do naslednjega leta, ki ga čakajo, če jih preveč vestna gospodinja ne posesa s tisto ropotuljo, ki ji vi rečete sesalec. Tukaj zunaj nam je vsaj ta strah prihranjen. Lepo grem spat in če sem le malo priden in previden, torej, če izkopljem dovolj globoko luknjo, se lepo

pretolčem čez ta mrzli del leta,« je umoval moj prijatelj. Iz oči pa sem mu kljub neke vrste veselju razbral tudi malo strahu in žalosti pred slovesom.

»Ti, kolega, vsi pa ne greste spat, saj videvam tvoje bratrance suhe južne, imenovane tudi matije, skozi celo leto, tudi pozimi. Kaj pa oni lovijo, ko ni muh?« sem hotel biti pameten jaz.

»Ne lomi ga. Komaj, da smo kaj v sorodu s temi dolgonogimi nakazami. Oni ne znajo splesti mreže, ne ujeti muhe. Hranijo se s pršicami, ki jih je po vaših hišah polno in še silno nezdrave so. Nekje sem prebral, da so glavni povzročitelji alergij in tudi astme pri ljudeh, predvsem otrocih. Vi pa suhe južne veselo preganjate. Lepa zahvala za vse čistilno delo, ki ga opravljajo med za vas nevidnimi pršicami. Včasih ste pa res tepci,« mi je pel levite moj dragi prijatelj.

»Vem, da grešimo, vem, da ne delamo vedno prav. Toda veš, da se otroci in ženske praviloma bojijo ali pa se jim gabi ta mrčes. To je pri ljudeh razlog za preganjanje. Strah in ... no, ne vem, kaj še,« sem opravičeval sebe, mojo raso in iskal besede, da opravičim naše neumnosti porojene iz neznanja.

»Nič strah. Kaj pa je to gabit, zakaj? Saj nismo umazani in ne nevarni. Prosim, z redkimi izjemami seveda. Ubijate in preganjate nas, mi pa delamo za vas. Poglej, koliko muh ujame en sam samcat pajek, koliko pršic poje dnevno moj sorodnik matija, koliko veselja vam naredi metulj s svojim spreletavanjem, pa vendar sovražite gosenice, da je kaj. Res objedajo listje, tudi kakšna škoda gre na njihov rovaš, pa vendar je vse skupaj malo ali nič v primerjavi z veseljem, ki ga naredijo, in lepoto, ki jo poklonijo dnevno. In še nekaj pomni, vsaka žival, vsaka rastlina ima svojo nalogo na tem svetu. Najpreprostejši krog, ki ga je ustvarila narava, je prav prehrambeni. Ena vrsta hrani drugo, druga tretjo, ta četrto in tako dalje prav do vas, ljudi. Če uničiš eno vrsto, pretrgaš ta večni krog življenja narave. Učeno se temu reče tudi, da se poruši naravno ravnotežje. Nobena, še tako pametna poteza vas veleumov takšnega strganega niza ne pokrpa!« me je Bučko poučeval.

»Vem, da znamo biti krivični in kruti, celo nepremišljeni. Nekaj pa gre seveda tudi za ceno razvoja. Vse res ni koristno, lahko pa se marsikaj odpusti,« sem iskal opravičilo. Vem, še predobro, za neumnosti, ki jih počnemo v imenu razvoja, strahu, predsodkov, toda kako naj to čim bolj prepričljivo dopovem Bučko. Bolje, da sem čisto tiho in mirno prenesem plaz obtožb, še upravičenih po vrhu, na moj, naš račun.

Tudi Bučko je utihnil. Na hitro se je skril pod list, ki mu je služil kot nekakšen zunanji hodnik do njegovega podzemnega bivališča.

»Kaj neki ga je pregnalo?« sem se spraševal. »Česa se boji?«.

Takrat sem tudi sam zaslišal vrš mnogih peruti. Pogled je sledil glasu. V bližnje smreke se je spustilo nekaj deset malih krivokljunov. (**V vednost uredništvu Rolanja!** Kljub krivim kljunom niso bile papige, kot ni bila bela koza, ampak je še vedno je srna-albin, kar pozornemu očesu ne uide, le gledati in videti je treba znati.)

No, in tako so mi na smrt preplašili mojega Bučka. Pa mu niso bili nevarni. So izraziti semenojedi in v pozni jeseni priletijo v nižje ležeče gozdove, kjer neumorno luščijo smrekove storže, iščoč semenje za svoje vedno lačne kljune. Kot rdeče – rjave kepice visijo po vejah in se oglašajo s tistim svojim značilnim »zip, zip«. Pa še nekaj, nikdar ne boš videl le enega samega, vedno jih je cel kup, jata, ki skupaj preživlja dneve. Poleti lažje, pozimi težje. Neradi priletijo v urbana naselja, huda zima in nastavljena piča (sončnično ali kakšno drugo seme) pa jih zna premamiti. Vendar uspeh ni vedno gotov.

»Mejdunej, kmalu so prišli, prekmalu. Zna biti huda zima,« sem si mrmral v brado. Bučko je previdno pokukal iz svojega zavetja in zašepetal:

»Krivokljuni, praviš. No, niso mi nevarni. Pa si siguren, da so res oni? Če je kaj drugega, se lahko kar posloviva, in jaz, revež, bom za malico kakšnemu »krivemu kljunu«. Ne, saj tega mi ne narediš,« je končal, sklicujoč se na najino prijateljstvo.

Godilo mi je njegovo zaupanje.

»Veš kaj, grem še malo pripraviti moj zimski domek, pa še utrujen sem od silnega govorjenja. Hodi z Bogom, naj ti zima nakloni veliko radosti, predvsem pa tople peči. Z malo sreče se spomladi spet vidiva,« je nadaljeval in se previdno oziral po vejah, kjer so sedeli krivokljuni. Še ni bil povsem prepričan, pa tudi preveliko zaupanje je v naravi lahko usodno.

Previdno sem se odvrnil proti domu.

»Eh, moj Bučko. Veliko sreče tudi tebi, bolj jo boš potreboval kot jaz. Upam, da mi v naslednjem letu narediš toliko veselja, kot si mi ga letos. Zima zna biti dolga in, prijatelj, pogrešal te bom!« sem mrmral bolj sebi kot njemu v slovo.

Zapihal je sever. Zmrazilo me je. Tesno sem se zavil v površnik, stisnil lice za zavihan ovratnik in koračil proti domu. Ugledal sem polža, ki se je kot eden zadnjih še za zimo ne skritih predstavnikov svojega rodu počasi plazil, iščoč zavetje. Verjetno bo prepočasen, pobere ga mraz.

Kaj, ko le mi ljudje ne bi bili vedno prehitri?

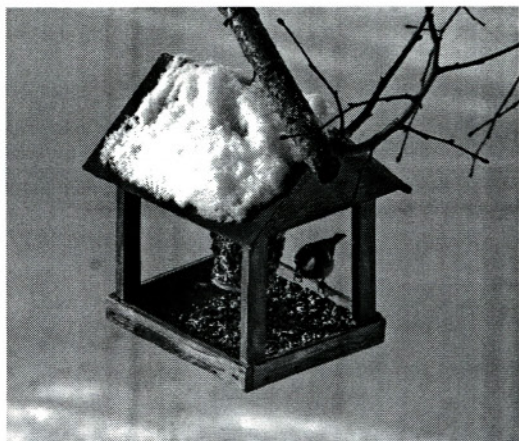

Foto R.B.

Ptice pozimi

Dnevi se krajšajo, sonce je izgubilo svojo moč in začela se bo zima. Ko bo padel sneg, bomo pričeli krmiti ptice. Ptice so nam v toplih dneh s svojim petjem krajšale lepe dneve.

Ko pozimi ptice krmimo, je pomembno, da ne prenehamo, ker jim to lahko oteži življenje. Ptice rabijo hrano večkrat na dan, zato jo moramo zjutraj in zvečer dodajati. Hrana je dobra samo, če ni pokvarjena in preslana. Domača mačka in skobec rada lovita te živalce. Zato moramo postaviti krmilnico tako visoko, da je mačka ne doseže. Dobro mesto je okoli kakšnega grma. Tam krmilnica ne bo nikoli prazna.

Francka Istenič

RAVNIŠKA GOSPODINJA HA, HA, HA

Nastopa: ravniška gospodinja

Kraj: Ravnik

Čas: delovni dan med tednom

Že ko se peljem iz službe proti Ravniku, se mi oddahne. Počasi se vzpenja avto in peljem se proti soncu. Še en dan je napol minil. Sedaj je napočil čas za druge stvari. Za gospodinjenje ali za sprehod? V tem zimskem času se odločim za prvo. Trenutki svetlobe so dragoceni. Všeč mi je, da ni snega. Vem, da to ni dobro za naravo, vendar v svoji osnovi vsi gledamo za lastno korist. Mimogrede vidim, da se je utrgala vrv za perilo, in si rečem, da jo bom popravila kasneje. Rada sušim perilo na zraku, tako lepo diši in v hiši ne nastaja vlaga. Počasi pada mrak in zakurim centralno peč. Dim se vali k tlom, torej bo slabo vreme. Potem začnem pripravljati pozno kosilo, zgodnjo večerjo. Hiša je v neredu od minulega dne. Tisoč drobnih opravkov, ki se bodo izgubili v naslednjem jutru. Vmes kratek telefon- »joj, oprostí, ravno nimam časa, kuham večerjo, te pokličem pozneje ...« - in še preblisk, večerja za psa. Ubogi! Uro in pol kasneje, ko je vse približno v svojem kotu, si vzamem čas zase. To je čas, ki je moj, čas, ki mi pripada, in ga zato izbrano delim. Vzamem časopis Delo, ga prelistavam, prebiram te novinarske nebuloze, za katere resno dvomim, če jih sploh še pišejo novinarji, in se že skoraj odločim. Potem vidim dopis, ki sporoča o popisu kvadrature hiše. Preberem še članek o kozmopolitanskem spoštovanem ministru gospodu D., ki je izumil recept, kako bo naredil še več gospodinj, tudi ravniških. Potem se odločim – če že lahko vplivam na svoj mali svetek, bom to naredila. Odpovem časopis Delo. Kje ostala novinarska etika poročanja? Ima še kdo jajca, ali se v tej državi nihče ne upa več niti pisniti?! Jezna sem nase, da te stvari vdirajo v moj svet in mi kradejo čas. Pomislim, da nam bodo predpisali tudi znamko spodnjic in jo hodili preverjat, kar me spravi v smeh. Vidim, da sem spet prekršila okvire ure, ko naj bi bila že vsa umita in sveža v postelji. Ponoči čas tako hitro beži in govorim si, da čas ni moj gospodar, da nihče ni moj gospodar ... Ha, ha, ha ... Do naslednjega popisa spodnjic ...

VICI

OREL IN PRAŠIČ

Profesor je sedel v univerzitetni jedilnici in jedel. Nasproti njega je brez vprašanja prisedel študent. Profesor ga je jezno pogledal in rekel:

“Od kdaj pa sedijo orli in prašiči za isto mizo?”

“Pravi!” je rekel študent, “bom pa odletel k sosednji mizi!”

NERAZLOČNO

V razredu pišejo šolsko nalogo, učiteljica pa se sprehaja med klopmi.

“Vida, že tretjič si pogledala v Majin zvezek!” se jezi učiteljica.

“Kaj pa morem, če pa tako nerazločno piše!”

ZANIMIVA LITERATURA

“Vse, kar moj sin napiše, ljudje z veseljem preberejo.”

“Piše romane?”

“Ne, jedilne liste.”

TEST

“Včeraj sem delala test za nosečnost,” pove prva blondinka.

“So bila težka vprašanja?” vpraša druga.

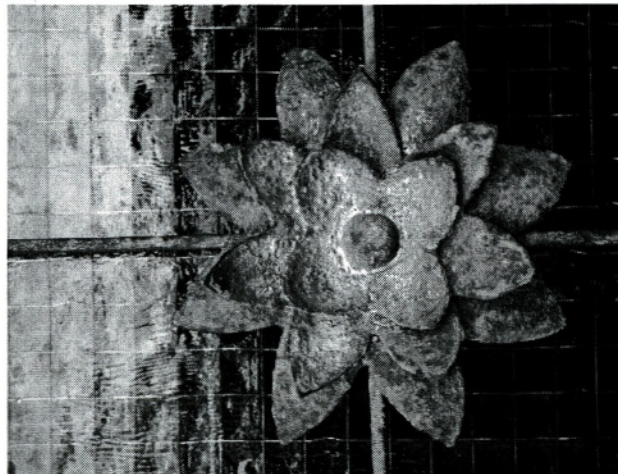
PRAVILNI IZBOR

Prekmurec vpraša Gorenjca:

“Če bi imel na izbiri dve vreči, v katerih bi bila v eni pamet, v drugi pa denar - kateri vrečo bi izbral?”

“Pamet!”

“Seveda! Vsak vzame tisto, kar mu manjka!”

Etnodetajl: z vrat stare Korenčeve hiše (foto R.B.)

Etnodetajl: stara furmanska tablica (foto R.B.)

SUDOKU

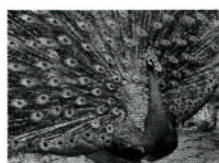
	5		9	3		6		
	6		4			5		
3		8						
	8	9		2			4	
		3				8		
	1			6		9	2	
						3		1
		7			2		5	
		1		8	4		6	

Vaša naloga je, da prazna polja zapolnite s števkami od 1 do 9. Vsaka številka se lahko pojavi samo enkrat v vsaki vrstici oziroma samo enkrat v vsakem stolpcu, pa še: vsaka številka se lahko pojavi samo enkrat v vsakem od devetih poudarjenih kvadratov. Rešitev je samo ena.

Napisala in sestavila Metka Petrič

REBUS

P = R

+

M = N

+

D = M

+

1,2,3

+

i

+

V = D

Sestavil Domen Brus

NAGRADA: 8 kg medu, ki ga poklanja Tone Tršar iz Logatca

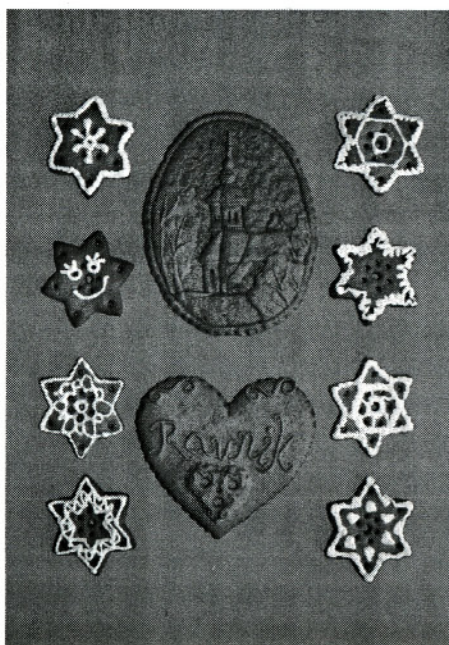
Rešitve rebusa pošljite **do 5. marca 2007** na naslov Ravniška sapca, Ravnik 10, 1372 Hotedršica.

Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali nagrajenko ali nagrajenca.

Pravilna rešitev rebusa iz 4. številke *Ravniške sapce* je bila CERKEV SVETE BARBARE. Silvana Kavčič (na sliki desno) je izžrebala Marico Mittendorfer iz Kopra. Nagrajenki čestitamo!

Foto: I.K.B.

V ŠESTI ŠTEVILKI NAPOVEDUJEMO

- Telefonski imenik za leto 2007
- Zgodba o ravniškem škrtu
- Žage – stare in nove
- Gubinovi ali Ravnik 6

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Ravniški motivi na lectovih izdelkih Tadeje Lux (foto R. B.)